

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor
Winnipeg, Man., Canada.

UKRAINIAN LABOR NEWS

SUBSCRIPTION RATES:
Per year \$4.00
Per half year \$2.00

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

РІК XI. Ч. 58 (1265).

ЧЕТВЕР, 16. ТРАВНЯ 1929.

WINNIPEG, MAN.

THURSDAY, MAY 16th, 1929.

No. 58 (1265).

VOL. XI.

ВІДТІЗД ЧЛЕНІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ З РАД. СОЮЗА.

МОСКВА, 24. квітня. — У зв'язку з відходом англійської делегації, члени англійсько-російського комітету сер Джеймс Ішервуд та Конест Ремант прийняли співробітників ТАРС і в розмові з ним заявили таке:

“Перша стадія роботи комітету закінчилася успішно. Мета відходу делегації полягала в тому, щоб довести широким колам англійської промисловості, що СРСР являє собою один із найбільш розвинутих та найпристосованіших світових ринків. Оскільки СРСР так само потребує товарів, як Велика Британія ринків, то стає очевидним, що в інтересах обох країн покласти кінець періоду недовіри та відкрити період дружнього економічного співробітництва. Завдяки добре організованому від уряду СРСР прийому делегації, делегати мали особливу можливість ознайомитися з величезними потребами СРСР, які може задовольнити Велика Британія. Ми певні, що завдяки вітатимуть усі се-

різні кола, як доказ того, що з доброї волі з обох сторін переговори повинні привести до обопально вигідної економічної угоди. У всякому разі ми не заспокоїмося, поки не досягнемо своєї мети.”

Становище кантонського уряду сильно zagrożене

ПРОВІДНИК БУНТУ ВОЕННОЇ ФЛОТИ В КАНТОНІ, ВІЦЕ-АДМІРАЛ ШУ, ЗАТРИМАНИЙ НА АМЕРИКАНСЬКІМ ВОЄННИМ КОРАБЛІ “ТОЛСА”.

ГОНКОНГ, Китай, 12. травня. — Збунтовані канонірки, які стріляли на Кантон, коли находилися між воєнними кораблями закордонних держав, піддалися і провідника бунту, віцеадмірала Шу, затримав як гарантію на американському воєнному кораблі “Толса”. Команданти чужоземних воєнних кораблів конференції з кантонськими урядовцями в американському консулаті з метою добитися гарантії для безпеки нейтральних кораблів. Шу зажадав три мільйони доларів як ціну за підлеглість кантонському уряду, але Кантонці відкинули це домагання. Після того адмірал затримано на американському воєнному кораблі.

Пізніше збунтованим каноніркам zagrożено з аеропланів і вони піддалися. ЛОНДОН, 11-го травня. — Становище китайського націоналістичного уряду є знову сильно zagrożене з наступом квансійської повстанчої армії на Кантон з трох боків. Тут вважають, що якщо війська провінції Квансі увійшли до Кантону, то становище панкиского уряду було б багато гірше, ніж воно було

перед розбиттям вуганських повстанців більше як місяць тому назад. Заняття Кантону квансійською армією буде означати скірплення партії меншості в Китаю, особливо з огляду на факт, що Кантон вважається духовним домом покійного д-ра Сун Ят Сена, батька китайської революції, якого ім'я має таку пошану в Китаю, як ім'я покійного Леніна в Радянському Союзі.

ВИПАШЛИ СИЛЬНУ ВИБУХОВУ МАТЕРІЮ.

ТОРОНТО, 13-го травня. — Газета “Мей енд Емпаер” надрукувала сьогодні депешу з Кінгстона, Онт., про винахід нової сильно вибухової матерії, яку департамент національної оборони тримає у великій тайні. Нова вибуховина є сильніша, як інші вибухові матеріали, дотепер відомі науці. З винаходом роблено проби у військовому таборі Пітавава і він оказався успішним. Військові урядники відмовляються виявити деталі винаходу, який не хочуть сказати, як він називається та до чого може бути ужитий.

ПАРЛЯМЕНТ ВІДКИНУВ ВНОСОК, ЩОБ ПІДВИЩИТИ ПЕНСІЮ ДЛЯ ВДІВ ПО УБИТИХ РОБІТНИКАХ.

27 голосами проти 19 манітобський парламент рішив, що винагородження для вдів по робітниках, убитих в індустрії, має надалі остати 30 доларів на місяць. Ліберали, лейбористи, незалежні, більшість консервативів і один урядовий посол голосували за поправкою до Воркере Компенсейшен акту, щоб збільшити пенсію для вдів до 40 доларів на місяць. Проти поправки голосували всі урядові послы, крім однієї, і три консерватисти. В. Дж. Мейджер, бувший атторней-дженерал, який виступив проти законопроєкту

при другій читанні і якого внесок убитий законопроєкт, заки він піде до комітету, був відкинутий тоді чотирма голосами більшості, знову заявив, що нема “винравданія” для підвищення пенсії для вдів. Відкинена резолюція була внесена Джаном Квіном, провідником лейбористської групи в парламенті. Так зв. прогресивний уряд Брекена на кожнім кроці доказує, що в відношенні до робітничих класів він займає більш вороже становище, як старі капіталістичні партії — ліберальна й консервативна.

СНІГ І ЗИМНО В ЗАХІДНІЙ КАНАДІ.

БРЕНДОН, Ман., 14. травня. — Після великого спаду температури, Брендон і околиці вкриті сьогодні снігом, який дає падає. Робота на землі припинилася. Сніг падає також в цілій північній Манітобі. ДАВФІН, Ма., 14. травня. — Сніг почав падати тут вчора вечером, падав цілу ніч і з 9-ї годни сьогодні рано дає падав. Всього впадо около 6 цалів снігу. В полудне виснажилося. ПОРТЕДЖ ЛА ПЕРІ, Ман., 14. травня. — Сніг падає тут від 10-ї годни сьогодні ра-

но і віє дуже зимний вітер з північного сходу. РІДЖАГІНА, Саск., 14. травня. — Перед північю тут почав падати сніг і вчасним ранком він дає падав. Також сильно похолоділо. Сніг падає також у центральній і південній Саскчевані та в багатьох місцевостях Альберти. ТЕГЕРАН, Персія, 12. травня. — Наспівні суди з повідомлення кажуть, що підчас землетрусу на радянсько-перській кордоні минулого тижня загинуло всіх около 3,000 людей.

ЗАБОРОНЯЮТЬ РОБІТНИЧУ ЛІТЕРАТУРУ З ВЕЛ. БРИТАНІЇ.

Канадський уряд дає робітникам чудову лекцію з “демократії”. Митний департамент вирішує, що робітники повинні а чого не повинні читати. Деякі газети, що видаються в Злучених Державах в неанглійській мові, заборонено в Канаді. Та на цім не кінець. Митний департамент не бажає також, щоб канадські робітники читали робітничу революційну літературу й журнали, друковані у Великій Британії. Від ряду місяців стримувано журнал “Лейбор Моунтлі”, видаваний у Лондоні, а також “Комюніст Револю”, видаваний там-же. Багато книжок і брошур, замовлених з Британії видавництвом торонтоського “Воркера”, затримано в митнім уряді. Після місяців ін-

вестиґації митним департаментом, ці книжки і брошури завернено до Англії. Ці журнали, книжки і брошури продаються вільно в кожнім місті Великої Британії та Злучених Держав і влада не має нічого проти цього. Але канадський уряд думає інакше; він диктує, що робітники мають читати. Робітників у Канаді пакують до в'язниць, їхні мітинги забороняють, а тепер навіть диктують їм, що вони мають читати. Багато робітників вірять у МекКензі Кінга та його уряд, вони вірять, що ми живемо в “демократичній” країні. А що вони скажуть тепер на всі ті заборони? Робітники повинні повести рішучу боротьбу проти заборони робітничої літератури.

АНГЛІЙСЬКА КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ПРО ПОДІЇ В ІНДІЇ.

Політбюро англійської Компартії оголосило декларацію з приводу нового декрету віце-короля Індії, що має запровадити “закон про безпеку”, тоб-то закон проти комуністів. “Англійська влада в Індії — говориться в декларації — сподівалася, що сензація, яку створили арешти активних профдіячів, буде досить, щоб провести новий закон у законодавчих зборах. Але вона помилилася. Тоді англійська влада вдалася до ще більшої сензації — замаху, який зробили двоє парубків-республіканців, що з дозволу поліції пройшли з бомбами на галерею в законодавчих зборах...

Але й з цим англійській владі не пощадило. Тим-то вона тепер зрікається брехні й шахрайства та починає діяти отверто”. Далі в декларації відзначено, що англійський імперіалізм робить таке не вперше й наведено відповідні приклади з історії пригнічення колоній. “Англійська Компартія — говориться наприкінці в декларації — стає до парламентарних виборів, щоб зрівняти машкафу з британського імперіалізму. Це буде центральний пункт її кампанії й новий прояв її готовости боротися за цілковите визволення народів, уярмлених під владою Великої Британії”.

РІЖНІ ВІСТІ

В ІСПАНІЇ АРЕШТОВАНО БАГАТО КОМУНІСТІВ.

ЕНДАЙ, французько-іспанський кордон, 9. травня. — Звідомлення з Мадриду кажуть, що там арештовано вчора багато комуністів, революційних синдикалістів та інших радикальних робітників, а в'язницю тримається наготові в касарнях. Диктатор Прімо де Ривера суспендував мадридську газету “Геральдо”, поки вона не заплатить штрафу в сумі около 10,000 доларів.

КОНФЕРЕНЦІЯ В ЖЕНЕВІ НЕ ОСЯГНУЛА НІЧОГО.

ЖЕНЕВА, Швейцарія, 7. травня. — Підготівка комісії роззброєння закінчила свою сесію, не прийнявши ані одної пропозиції, що дійсно обмежувала би зброєння. Закриваючи сесію комісії, грецький делегат Політіс, який головував, сповістив, що комісія буде знову скликана так скоро, як прогрес прямих переговорів між державами виправдає скликання нової сесії. Слідуюча сесія, сказав Політіс, буде останньою перед остаточним скликанням загальної конференції роззброєння.

2,624 БЕЗРОБІТНИХ ПРОСИЛИ НІЧЛІГУ В ПОЛІЦІЇ.

Шеф вінніпегської поліції Нютон заявив на мітингу Централ Кавнсил оф Сошел Ейдженс, що в 1928 році 3,624 безробітних зверталися на поліційну станцію за нічлігом і їдою. Було це 1,188 робітників більше, як 1927 року. Шеф Нютон сказав, що майже всі ці робітники готові були працювати, але не могли знайти роботи. В ніякім разі вони не були кримінальними типами, сказав він.

Штрессман про конферецію. БЕРЛІН, 10. травня.

Густав Штрессман, німецький міністер закордонних справ, висловив тут на річній банкеті товариства закордонної преси промову, в якій заявив, що підготівка конференції роззброєння в Женеві була яко не невдачею. Так далеко, як це відноситься до практичних кроків у справі роззброєння, абсолютно нічого не осягнуто, сказав він.

ЗАКЛИКАЮТЬ СЕЛЯН, ЩОБ ПОСТАВИЛИ ОПІР РОЗЗБРОЄННЮ.

МІСТО МЕКСИКО, 8. травня. — Комуністична газета “Ель Мачете” надрукувала апель Комуністичної Партії до селян Мексика, щоб вони поставили опір всім спробам уряду роззброїти їх. Здавниши повстання реакційних мілітаристів, які втралили останню опору на півночі й утікли до Злучених Держав або піддалися, уряд Портеса Хіа звернувся проти селян і робітників, які зі зброєю в руках допомогли розбити мілітаристів і клерикалів.

У цім старанні роззброїти робітників і селян, Портес Хіа іде вірно слідами Калеса, який апелював за допомогою селян підчас попередніх повстань мілітаристів у 1926 і 1927 рр., а коли повстання було здалене, вислав своїх жовірів на села, щоб відібрали від селян зброю. Калес боявся, що озброєні селяни не будуть вдоволені з дуже повільної системи роззброєння, але заберуть силою землю, яку обіцяно їм всіми “революційними” урядами Мексика.

УРЯД МЕКСИКА ГОТОВИЙ НАВ'ЯЗАТИ ПЕРЕГОВОРИ З ПОПАМИ.

МІСТО МЕКСИКО, 8. травня. — Мексиканський президент Хіа заявив у відповіді на заяву архієпископа Руба, що уряд дійсно має найкращу волю в справі ліквідації конфлікту держави з церквою. Тільки пертракції щодо цього не можуть вестися між державою а папою, бо Мексико не має у Витикані свого представника. Уряд може пертракту-

вати тільки з єпископатом. Хіа заявив також, що католицьке духовенство мусить піддатися реєстрації. Саме та реєстрація була причиною опозиції з боку попівства і його примусової дерфракції з Мексика, як також розпорядок Риму, яким здержано від 1926 року у всіх католицьких церквах публічні богослуження й інші релігійні функції.

СМЕРТЬ РОБІТНИКІВ ПРИ ПРАЦІ.

МУС ДЖО, Саск., 2. травня. — Ерік Едвард, сніпарський свичмен, був убитий і два інші свичмени були ушкоджені підчас зудару між льокомотивом, що їхала бакс-кари, а рядом стоячих вагонів на місцевій ярді вчора вечером.

ноу, яка з потягу розсіпає шутер. Фатальний випадок стався коло Вівіяні, Ман.

Том Лендром з Транскони, Ман., брейкмен на канадській національній залізничній, був убитий 3. травня маши-

ною, яка з потягу розсіпає шутер. Фатальний випадок стався коло Вівіяні, Ман. ДІ ПРС, Ман., 6. травня. — Майк Ферго і Стив Ігнюк, залізничні робітники, були тяжко покалічені в суботу й померли в місцевім шпиталі. Ферго був ушкоджений “стім-шудлею” на 68 мпл, а Ігнюк в Годсон Бей Джоншен.

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA...

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видав. Робітничо-Фармерське Видавнє Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українськй Робітничій Дому, на розі вулиць Річард і МакГрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

КАПІТАЛЬНЕ БУДІВНИЦТВО РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Скільки смертних вироків проголошував капіталістичний світ радянському, скільки ріжних сумних пророцтв він йому напрокував, скільки разів начиталися ми, що не нині — завтра радянська влада й радянський лад — впадуть і сліду по ній, крім гіркої спомину, не залишиться — а він проте й не думає слухатися отих пророцтв, росте, міцніє, будує нову величю будову соціалізму.

Недавно відвідали Радянський Союз англійські промисловці, щоб розвідати, чи не вдалося б якось налагодити розривану по мідості Гікса — Чемберлейна торгівлю між Англією й Радянським Союзом. В Москві англійських промисловців прийняв дуже радо, як джентльменів, але сказали: "Без відновлення дипломатичних зносин годі говорити про успішність відновлення торговельних зносин. І з тим поїхали англійські промисловці, приобіцявши працювати над відновленням дипломатичних зносин.

Ще не затили взаїмні привітання в Москві тої делегації, як до Радянського Союзу приїхала німецька промислова делегація Східної Прусії. Ця приїхала офіційно, як така, що вже провадить з Радянським Союзом жваві торговельні зносини. Вона розсипалася по столицях Радянських Республік, демонструючи досягнення німецької техніки, даючи лекції, доклади на ріжні індустріально-торговельні теми, неначе промовляючи ними: "І пощо вам англійці, коли ми коло вас бачиме, ми з вами не поринали зносин, не розбивали ваших сейфів — торгуйте з нами".

Щойно недавно закінчилися партійні конференції — всеукраїнська в Харкові, а потім всесоюзна в Москві. Головною темою нарад конференцій було — обговорення й затвердження п'ятилітнього плану капітального радянського будівництва. Радянський Союз буде свою власну колосальну індустрію. Будуватимуться, легку, сільсько-господарську, електричну, кооперативну. Будуватимуться величезні фабрики для вироблення ріжних товарів, але й фабрики вироблення власних машин, якими устатковувалос-б свої фабрики.

Взьмемо саме лише будівництво України. За п'ятиріччя від 1923 до 1928 року Радянська Україна витратила на будівництво один мільярд карбованців, а цього року обсяг будівництва української промисловості становить 450 мільйонів карбованців, тобто 45 відсотків того, що витрачено за попередніх п'ять літ.

Загалом же в найближче п'ятиріччя Україна вкладає у своє капітальне — велике будівництво 9,558 мільйонів карбованців, тобто поверх дев'ять і пів мільярда, майже в десять разів більше, як вкладає за попереднє п'ятиріччя. На промисловість — на будівництво нових величезних заводів та на електрофікацію України вкладає 5 мільярдів 300 мільйонів карбованців, а на сільське господарство 1 мільярд 200 мільйонів. На саму електрофікацію призначено 600 мільйонів карбованців.

В першу чергу найбільшу увагу звертається на вугільну та металургійну промисловість. Видобування вугілля, яке тепер становить 30 мільйонів пудів річно, маєтсь за п'ять літ довести до 52-ох мільйонів пудів річно. Виробництво металургії маєтсь підняти з 2-ох мільйонів тон до 6-ох мільйонів тон річно. У важкому машинобудівництві обидві фабрики паровозів мають виробляти 900 паровозів річно, а вагону-будівельні мають збільшити своє виробництво до 15,000 вагонів річно. Автомобільно-тракторний завод наприкінці п'ятиріччя має виробляти по 5,000 автомобілів і по 10,000 тракторів.

В сільському господарстві засівна площа має збільшитися на 10 відсотків, молочної з 596 на 1,446 великих молочарень, що перероблятимуть 42 тисячі тон масла на рік. Постановлено збудувати кілька фабрик для вироблення помічних угноєнь, особливо суперфосфату та азотових угноєнь, які прикінці 1933 року вироблятимуть 12 мільйонів тон суперфосфату і 250 тисяч тон азотових угноєнь річно. До того часу українські села матимуть 40 тисяч тракторів. В цей спосіб розраховується продукцію збільшити на 40 відсотків понад теперішній стан.

Зараз же по цілій Україні провадиться дуже активна тримісячна кампанія культурного будівництва. Переводиться в життя кампанія: "Книжка в масі", ускореним темпом українизується Донбас, Дніпропетровськ. Київ взяв шефство над українизацією Донбасу, українські письменники майже постійно їздять з одного індустріального осередку до другого, дають доклади про українську культуру, мистецтво, літературу. Швидким темпом зростає тираж українських газет, журналів. Собори, великі єврейські синагоги перетворюються в палаци культури. Будується нові робітничі міста, школи. Зорганізовано п'ять велику українську оперу.

Цей нечуваний в історії темп промислового й культурного соціалістичного будівництва дуже непокоїть всю українську контрреволюцію за кордоном України. Ундіаська преса в Галіччині також кинь від безсильної злости, але і в її писанні прориваються вже нотки, часто, мимомі її волі, які визнають величезні успіхи радянського будівництва. Так в радянській бруківній сматі, львівському "Новому Часі" міститься тепер свої "Вражіння з побуту на Україні" чейст Василь Барвінський, який разом з піяністом Бережницьким концертував по великих

містах України. Він у тих вражіннях між иншим каже, що Харків він узяв собі зовсім не європейським змістом, але якоюсь калабанєю, а це тимбільше, що його товариш подорожі Бережницький два роки тому назад був в Харкові і оповідав йому про його калабани.

"Та не тільки я був приємно розчарований, в'їздаючи в перші вулиці Харкова, але й мій приятель Бережницький просто не пізнав міста, по якому він два роки тому ходив".

Таке примушений містити навіть "Новий Час". І людина, прочитавши таке, не повірить брехням чорно-фашистів про радянську владу, про те, що там все зруйноване, збанкрутоване, що за пару тижнів впаде й сама радянська влада. Ні, радянська влада, новий лад, який твориться в Радянському Союзі, росте, міцніє, йде швидким темпом вперед. Це нині визнають наймогутніші вороги радянського ладу, з ним числяться, торгують, хоч скрегочуть зубами. Свід згадати, що дуже цікаві статті містить друга львівська газета — "Рада" і н. "Чотири етапи нової української державності — Грушевський — Скоропадський — Винниченко — Петровський". "Рада" каже, що три перші етапи — це була "державницька мряковина", "політична розпушта", "безглуздя і нерозуміння всіх потреб української маси", а українська радянська держава, що вже кріпко існує 10 літ, це держава, яку "збудували маси народа, бачучи в такій самє державі свій інтерес, а врешті, що ця українська держава не увійшла в орбіту інтересів західних імперіалістично-капіталістичних хижаків".

До згаданій-ж статті "Ради" ми вернемося ще иншим разом — вернемося тому, щоб показати, що й між українськими націоналістичними колами в Галіччині є сильна течія, яка дивиться вже на радянський схід, а не на фашистський захід.

КРИЗЬ ЧЕРВОНІ ОКУЛЯРИ

Кризь червоні окуляри найкраще розглядати мікроби капіталізму на чорному тлі. Чорне тло капіталізму — це фашизм. Найчорнішим є він в Італії.

В Італії дуче Муссоліні зфашизував усе. До недавня лише папа римський із своїм штабом тримався осторонь, але пару місяців тому Муссоліні й папу зфашизував.

В Італії зфашизовано: державний апарат, промисловість, торговлю, школу, професійні союзи.

Офіційні звідомлення кажуть, що фашистська партія числить 811,996 членів. Жіноча фашистська організація числить 50,161 членкині. Юнація — віком від 14 до 16 років — 280,903 членів, а дитячі організації — коло 1,500,000.

По фаху членство фашистських організацій так поділяється: урядовців 252,000, учителів 79,000, залізничників 65,000, службовців державних установ 77,000. фабричних робітників у фашистських організацій малий відсоток.

Фашистів Муссоліні назбирав довкола себе, але діра італійська хоч ти й крути, хоч ти над нею плач — сходить на п'єсу. В 1927 — 1928 році державний бюджет мав 1,356,000,000 лір недобору, а як тепер вже виявилось, то за перше півріччя 1929 року недобору буде більше, як за цілий минулий рік.

Промисловість падає. Безробіття зростає. В Італії ураз поверх одного мільйона безробітних. Заробітня плата

понижується. На текстільних фабриках у Біелі робітники за 12-тигодний день праці заробляють по 14 лір (коло 50 центів) на день. Дорожжєва на споживчі продукти зростає.

Одинока надія на репарації. Але вони інось дуже довго затягуються в Парижі й кіншакраю їм не видно.

Фашизм покищо тримається безглядно диктатурою. Розігнавши всі політичні організації, розторочивши всю пресу, послаивши на тамтоті світ активніших провідників робітничого руху, посадивши в тюрми 13,000 політичних в'язнів — дуче Муссоліні перевів вибори, в яких вільно було подавати голос тільки за фашистів. Прийшовши до влади "одногласно", Муссоліні сформував кабінет міністрів, тобто уряд, який складається з 13-ох осіб.

До того фашистського уряду увійшли такі особи: Голова уряду — прем'єр — дуче Беніто Муссоліні; міністер внутрішніх справ — Беніто Муссоліні; міністер закордонних справ — Муссоліні; міністер військових справ — Муссоліні; міністер морських справ — Муссоліні; міністер авіації — Муссоліні; міністер колоній — Муссоліні; міністер публичних робіт — Муссоліні; міністер корпораций — Муссоліні. Отож в цілому складні 13 міністрів — Муссоліні має 8 голосів, не рахуючи прем'єрства.

Такий склад нинішнього уряду Італії. Так виглядає фашистська диктатура.

ЛОДЗІНСЬКА КАТІВНЯ.

Лодзінська дефензива запровадила справжню інквізицію політичних в'язнів.

На перекір запевненням міністра Складковського, "що поліція не бе, а стріляє" лодзінська дефензива є загальнознана, як мовдовня політичних в'язнів.

В часі виборів поліціїні Гонці, на чолі з аспірантом Копацем, змушались страшно над кандидатом робітничого списку, нинішнім комуністичним послом, тов. Павлом Росюком і кільканадцятьма робітниками. Дня 24 листопада м. р., катував Копаць членів страйкового комітету відзевської фабрики, між иншими Софію Випихову, в цілі вимушення від нього знізань. В другій половині березня по масових арештуваннях в Лодзі і на терені лодзінського повіту поправаджено до слідчого суду кількадесять робітників; знову зачинається "допит" арештованих, то значить, биття і тортури. Між найтяжче побитими є його шпіці так скатованого,

що не міг піднести руки на привітання.

Дайтш. По арештуванню, ще таки на поліційнім постерунку в Пабяницьких побитий і скопаний комендантом постерунку Сташевським. В лодзінській дефензиві арештовані чули крики битого Дайтша. Коли ті крики зростали, агенти пустили в рух якийсь мотор, який їх заглушив. До кімнати, в якій його бито, внесено збанок з водою. По якійсь часі випроводжено Дайтша зіллятого водою.

Ці факти не потребують коментарів.

Нині доходить до нас з Лодзі нові відомости, про нові звірства лодзінської поліції. 15 березня ц. р., як доносили вже про це варшавські й провінційальні газети, арештовано в Лодзі, в приватнім помешканні при вулиці Дрепновській — 7 осіб, а між ними Фрідберга, Кренгеля, Грінбама (академик, син посла — президента єврейського клубу.) Вони оскаржені поліцією за участь в "тайних комуні-

БІЛА УГОРЩИНА В БОРОТЬБІ З БЕЗРОБІТТЯМ.

В Угорщині є багато безробітних. Щодо цього Угорщина не є виняток. Ажє навряд чи знайдеться така капіталістична країна, де не було-б безробітних. Безробіття в Угорщині навіть виявляє тенденцію більшати. У Будапешті, як і в провінційальних містах, часто відбуваються демонстрації безробітних, а останніми часами зчинилось чимало кривавих сутичок з поліцією.

Якщо Угорщина чим і відрізняється від інших країн, то це спосіб, яким тут розв'язують справу безробіття. Був такий час, коли угорський уряд додержав погляду, що проблема безробіття є приватна справа кожного безробітного і не цікавить уряд. Багато теоретиків з урядового табору навіть уважали, що безробіття з господарчого погляду є здорове явище, яке добре впливає на стан заробітної платні. Зрештою всі державні діячі вважали, що проблему безробіття можна найкраще розв'язати поліційними заходами...

А допомогти безробітним — щодо цього всі були солідарні — мовля, зовсім не треба платити, бо це кепсько відбивається на моралі безробітних...

А коли безробіття почало чимраз більшати, угорський уряд вирішив приділити цій справі більше уваги. Міністер соціального забезпечення склав план, що його цілком ухвалив уряд, і заходився здійснювати його. План сховаив до того, що безробітних треба вивозити за кордон. Отож угорський уряд розпочав переговори з країнами, де є попит на роботу силу, і взявся до великої еміграційної акції.

Серед країн, до яких повозили безробітних, була також Туреччина. До Константинополя, Ангорі й Смірни потрапила сила угорських безробітних, що створили там свої робітничі колонії. Угорські консули в Туреччині приділяли угорським робітникам шонайбільше уваги. Та як справді бути інакше? Ажє на те є й консульства, щоб охоронити своїх земляків також на чужині їм якої б батьківщини...

Але раптом турецька поліція почала викривати "великі комуністичні змови". Та знамено, що "змовники" завжди були угорські робітники. Неначе угорські робітники тільки для того й прибули до Туреччини, щоб зробити там "революцію". Отож відбулись масові арешти серед угорських робітників, і багатьох із них повисляли з країни.

Ці "змови" з усіма їхніми наслідками повторювались до-

КОЛЮЧКИ.

"Якого ти, дівко, села, якого ти, дівко роду"...

Так співається в пісні. В такому-ж дусі львівське "Діло" подає "захоплюючу" новинку, що на святі коронації японського імператора вибрано "кородеву чужинної колонії в Токіо та Йокогамі", а нею є "красуня-землячка" — каже "Діло" — Надія Фоменко. Ой, ой, ой, які-ж ми щасливі... коли ще додати до того, що "красуня" дістала цінний дарунок від японського уряду".

Та це ще дуриння в порівнянні з тим, що ми дізнались, читаючи книжку третю "За сто літ", видання Української Академії Наук. А довідались ми, що племянця голови чернігівської земської управи, Василь Хижняка, Катерина, виїшла заміж за сіяньського принца Чакрабона й стала сіяньською королевою.

Пішли наші вгору.

Була в попа собака...

Вже всі жовтоблакитні газети описали висилку на Сибір т. Томського, голови радянських профсоюзів. Писав вже про це й "Новий Час". А оце в останньому числі повідомлення, що "Томський" має уступити з своїго уряду".

А з газет бачимо, що Томський засідав в президії конференції Всесоюзної Комуністичної Партії.

Оце вам — була в попа собака, він її любив...

ГЕРБЕРТ ГУВЕР, американський президент — який його малое європейська преса.

Американський президент Гувер склав свій кабінет міністрів з десятих капіталістів. Колиш американський президент Моїроє проголосив кляч: "Америка для американців".

Гувер тепер цей кляч поширив так: "Цілий світ для американських капіталістів".

Великий король маленької держави.

В Білгороді, столиці Югославії, після угодження фашистської диктатури й розв'язання парламенту, зібрався конгрес істориків, які дали короліві Олександрові назву "Великий", бо кажуть, що його діла більші, як діла Олександра Македонського.

Диктатори: дуче Муссоліні і югославський Олександр "Великий".

Великі діла "Олександра Великого" виявились в тому, що він, розігнавши парламентарних послів, з будинку парламенту зробив військово касарню, а мешкальну кризу в Білгороді розв'язав в той спосіб, що кілька тисячам мешканців столиці дав приміщення в тюрмах.

Такий то "великий" король маленької держави.

Куркулєнко.

ВЕЛИКІ ЗЛОВЖИВАННЯ В РУМУНІИ.

В головній скарбниці румунського скарбового уряду викрито великі зловживання, які визнають понад 10 мільйонів левів. Спроневірення доконав головний скарбник Романо при помочи стемпльованна квітів підробленого печаткою. Поліційні власти арештували скарбника Романо в одній з реставрацій в Букарешті.

Ці "змови" з усіма їхніми наслідками повторювались до-

“КРІЗЬ СЛЪОЗИ”.

Третя радянська фільма, що й ЦВК ТУРФДім достав з України, збудована на тлі життя єврейської бідноти малого містечка перед революційними часами. Українцям з Галичини та Буковини дещо тяжко скопити зміст тої фільми, бо не вони позайомлені з тими умовинами, в яких жило бідняцьке єврейське населення під царатом.

За часів царату в тій розбитій тюрмі народів страждав не тільки український народ, а-

біта урядником, стражником (найнища ранга царського поліція) й залякана рабіними.

Фільма “Крізь слъози” показує якраз життя оцей бідноти в одному з містечок. Бідний кравець. У него діти. Він не має куска хліба в хаті. Нарешті він спромагається купити козу, щоб хоч дітям було молоко. Іде в друге місто й купує в учителя (хайдера) козу. По дорозі вступає до коршми відпочати. В коршмі виявляється між ним і багатим корш-

дукцію квасу й нарешті почала торгівлю. Маленький хлопчик сирота, брат нареченого дівчини, поніс на базар продавати. Але там його вцепився стражник, чи має він патент на виробляння квасу. Прийшов поліція до продуцентів і лише вже протокола. Насилу впростили його останнім купцем сабашового, медівника, що той не написав протокола. Але квас і виробляти заборонив. Тоді вони почали виробляти чорнило. Торговля чорнилом не йшла, бо в місті майже не було грамотних. Зате чорнило почало вистрілювати з флашак і обризло святочного справничкового білого мундура, що старий мав його чистити та прасувати.

Через того мундура й починається ціла трагедія. Приходить справник за мундуром — а він полягає чорнилом. Починається в хаті бідняка пекло. Тимчасом бідняцтво довідалося, як багачи насміялися над бідняком з козою, почало бунтуватися, впоминаючи за нещасним кравцем. Справник, що сердитий на кравця за свого мундура, каже, що то кравець бунтує бідняки й дає наказ вигнати його з містечка протягом 24-ох годин разом з його дітьми й з манатками.

І от його вигонять. Двох поліціяв на конях, а на таралайці все барахло, діти й жінка нещасного кравця. Поліція випроваджують його за місто. За містом в прекрасному саду палац справника. Справник сидить перед палацом, не чай і слухає грамофон. Але згинувши величезним черевом, йому відривається гуздик від мундура. Як раз в той час дорогою попри хату поліція проводять кравця з барахлом. Віз спинається й кравець ще раз іде біля палацу справника, щоб той дозволив йому зайти до своєї хати. Справник зрадлив кравцеві й дає йому мундур, щоб він швидко відірвався гуздика. Кравець також зрадлив і тут же приривав гуздика. Візник, побачивши таке, обертає клячу назад до містечка.

І от його вигонять. Двох поліціяв на конях, а на таралайці все барахло, діти й жінка нещасного кравця. Поліція випроваджують його за місто. За містом в прекрасному саду палац справника. Справник сидить перед палацом, не чай і слухає грамофон. Але згинувши величезним черевом, йому відривається гуздик від мундура. Як раз в той час дорогою попри хату поліція проводять кравця з барахлом. Віз спинається й кравець ще раз іде біля палацу справника, щоб той дозволив йому зайти до своєї хати. Справник зрадлив кравцеві й дає йому мундур, щоб він швидко відірвався гуздика. Кравець також зрадлив і тут же приривав гуздика. Візник, побачивши таке, обертає клячу назад до містечка.

Гуздик пришило. Справник натягнув мундур на черево, подивився, чи добре. Але на благання кравця ані словом не відзивався. Пішов нещасний з похнюпеною головою. Візник знову повернув клячу.

Це головний зміст фільми. Багато у ній подробиць, багато характерних рис, багато такої, про що годі в коротці розказати. Фільма довга. Деякі сцени аж надто показано в подробицях. За те деякі — недоговорені. Наприклад, подія з тою козою. Фільму, щоб її краще зрозуміти, обов'язково треба пояснювати.

Сам-и.

ЯК БІЛОБАНДИТИ ЗАМОРДУВАЛИ К. ЛІБКНЕХТА І Р. ЛЮКСЕМБУРГ.

Коли на вулицях робітничих кварталів Берліна поліція, на розказ соціял-бандитів Цедігеба, розстрілювала робітників за те, що вони вийшли на переторгану демонстрацію, в сал берлінського суду з'явився засланець із странної драми, що її клявський конірі наслідку із соціял-бандитами Носке розігнали на вулицях Берліну 10 літ тому назад — 15. січня 1919 року.

Засланцю того ганебного й бруталного вбивства викрито в тій суду редактора ліберальної газети Борнштайна за образу публічного прокуратора Джорна, якому він закинув, що він не знає дати до того уряду, бо він затушував подібне вбивство Карла Лібкнехта й Розу Люксембург, провідників німецьких революціонерів 1919 року.

Після урядового з'явлення обох їх було вбито тоді, як вони про бугалині втікали.

Перший день розправи виявив, що урядова заява була цілковито фальшива, й що обидвох провідників замордувано в нечувано дикунський спосіб. Кульмінаційною точкою суду було з'явлення Вільгельма Рунге, яке potwierдило й іншими свідками.

Шпик соціял-демократа Носке вислідав конспіративну квартиру Карла Лібкнехта й Розу Люксембург та дали знати в штаб-квартиру німецького кавалергарду, що містяться в готелі Еден. Офіцери переездили Лібкнехта й Люксембург до готелю Еден.

“Лейтнант Флог-Гартунг — каже Рунге — підійшов до мене, коли я стояв на сторожі коло дверей і сказав мені: “Ці люди не повинні вийти з готелю живими”. Коли я заперотувався, що майже неможливо застріляти їх, не ризикуючи попасти в інших, лейтнант відповів: “Прикладом свого карабіна розсали їхній мізок. Якщо ти цього не виконаєш, то за півгодини ти будеш розстріляний”.

ПЕРШОЮ ВИВЕЛИ РОЗУ ЛЮКСЕМБУРГ.

“Першою вивели Розу Люксембург — оповідає далі Рунге. — Лейтнант Вогель і директор готелю пітримували її, проводили до автомобіля. Я вдарив її прикладом свого карабіна в голову й автомобіль відїхав. Коли її тягнули до автомобіля, то вона загубила свого черевника. Ми кинули її на черевник в автомобіль. Лейтнант Вогель був в автомобілі, а лейтнант Круль скочив на автомобіль. Відїхавши кілька ярдів, лейтнант Круль витягнув револьвер і приставив його до голови Розі, але револьвер за першим разом не вистріляв. Другий раз він вистріляв її просто в голову”.

Сам лейтнант Вогель на суді признався, що автомобіль поїхав через Тіргартен до міста через канал і там вони кинули труп Розі в ріку.

Карла Лібкнехта не вдарено по голові коло готелю, бо Рунге мав припоручення замордувати редактора “Роте Фане”, Піка, в середині готелю. (Пік є зараз комуністичним послом райстагу.) Рунге подумав, що два вбивства буде забагато на один день і завіз Піка до більш гуманного офісера, який відпустив його. Лібкнехта посадили в автомобіль і повезли через Тіргартен. На половині дороги в парку йому сказали зайти і йти вперед. Але він не встиг ступити кілька кроків, як в стіну йому дали три вистріли й він впав назад мертвою.

ЗАПЛАТИЛИ ЗА РОБОТУ Й ШЕ БІЛЬШЕ ОБЦЯЛИ.

Рунге оповідає далі: “Офіцери дали мені 1.000 доларів, фальшиві папери й вислали мене до Денавальду, де мене взято під догляд поліції, яка дала мені приміщення й поживу. Але всюди поширювалася чутка, що я війник. Тому одного дня детективи сказали мені йти з ними, заявляючи, що вони залагодили справу з магістратором Джорнісом, і якщо я візьму всю вини на себе, то я легко виправдаюся й достану велику суму грошей в нагороду. Коли мене поставлено перед Джорнісом, він це potwierдив”.

Один з офісирів, лейтнант Ліпман, що також брав участь в цьому бруталному мордерстві, заявив на суді дуже тихим приваєним голосом:

“В той час слово вбивство ніякого конкретного значіння для мене не мало. Ми вбивали щодня через сотні рони й це одне вбивство більше чи менше ніякої різниці не робило”.

Така банальська бруталність викирлася в берлінському суді якраз в той час, як на розказ соціял-демократа поліцій-президента в тому-ж Берлін поліція розстрілювала робітників на вулицях за те, що вони хотіли свистувати своє міждарне пролетарське свято.

Странну картину вбивства К. Лібкнехта та Розу Люксембург, викрито на суді в Берліні 10-літ і 3 місяці пініше, доповнює радянська преса із сал вбивств. Коли прибути прикладом карабіна Розу Люксембург застрілено в автомобілі, то вбивчі труп обматили дротом, прив'язали до него камні й так кинули у воду. Труп Розі витягнуто з води два місяці пініше й похоронено поруч з могилою Карла Лібкнехта.

РІЖНІ ВІСТІ

30 ТИСЯЧ РОБІТНИКІВ СТРАТИЛО РОБОТУ.

Лодзькі текстильні фабрики вивели роботу 30 тисячам робітників. Рівночасно обмежено працю в фабриках з 6 днів тижнево на два або три дні. Багато фабрик цілковито здержали роботу. Частина звільнених робітників буде принята наново, але вже на нових платнях і лише на кілька днів праці тижнево. Робітництво сильно схвильоване відбуває наради, що дали роботи.

ФРАНЦІЯ “РОЗЗБРОЮЄТЬСЯ”.

З Парижа доносять, що в пристані Брест спущено на воду французький кружляк “Фощ”. Є це п'ятий кружляк поємності 10 тисяч тон, які Франція вибудувала в останніх літах. Кружляк цей складається з 8-ми більших гармат, 16-ти гармат для обстрілювання літаків, двох гідропланів. Залога цього кружляка складається з 30-ти старшин і 500 моряків.

ЗАМІСЦЬ МАЛОЇ АНТАНТИ — БАЛКАНСЬКИЙ СОЮЗ.

Одна з берлінських газет подає сенсаційну відомість про плановане створення так званого Балканського Союзу. До Союзу належали би всі балканські держави й Чехословаччина під покровом Риму. Недав-

ний побут болгарського короля Бориса в Празі втяють з цим пляном. Король Борис старався досягнути згоду Чехословаччини на розв'язання Малої Антанті та на створення Балканського Союзу.

СЕЛО ЗГОРИЛО.

В околиці Городка Ягайлонського шалала грізна пожежа, якою жертвою впало майже ціле село Бутятичі.

Пожежа вибухла наслідком ліхот будови комна і при сильній вітрі дуже швидко поширилася. В огні стануло раптово кілька забудовань. Не вважаючи на енергійну акцію пожарників, згоріло 24 мешкальнних домів і 50 господарських забудовань разом з живим та мертвим інвентарем.

Шкода виносить біля 200.000 золотих. Жертв в людях не було.

ЖАХЛИВА ЛЕТУНСЬКА СТАТИСТИКА.

На протязі 6-ти місяців в Злучених Державах було 672 випадків катастроф пасажирських літаків. В цьому 127 пасажирів і 88 летунів згинуло, 98 пасажирів і 91 летунів важко ранено, 106 пасажирів і 101 летунів легко ранено. Причиною катастроф в 143 випадках було примусове причалювання, в 37 випадках зіпсуття моря, в 66 випадках зудар літаків.

ДО ЖІНОК-РОБІТНИЦЬ У ВІННІПЕГУ!

Цим повідомляємо всім жінок-робітницях у Вінніпегу, що стараннями відділу Жіночої Секції ТУРФДім

відбудеться

В НЕДІЛЮ, 19. ТРАВНЯ 1929 РОКУ

В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ У ВІННІПЕГУ

ВЕЛИКЕ МАСОВЕ ВІЧЕ,

на якому промовлятимуть: організаторка ЦК Жіночої Секції т-ка АННА ЗЕНЬ і організатор т. І. КЛИБАНОВСЬКІЙ.

Організаторка Жіночої Секції т-ка Анна Зень обїхала західно Канаду й зараз перебуває у Вінніпегу в дорозі на схід, куди вона вїде на другий тиждень.

Товаришки й Товариші! Приходіть послухати нашої першої організаторки. Тов. Клібановської також є в дорозі з Едмонтону на схід і скаже нам дещо цікавого, бо він майже від часу 10-го З'їзду ТУРФДім був в дорозі.

НА ВСТУПІ ЦЕГО ВЕЛИКОГО МІТІНГУ ДІВОЧА МАНДОЛІНОВА ОРХЕСТРА ВІДІГРАЄ КІЛЬКА ГАРНИХ ТВОРИВ.

Приходіть на це віче громадно й кличте своїх знайомих. Вступ вільний.

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 2:30 ПО ПОЛУДНІ.

“КРАСІН”

В ПОЛЯРНИХ ЛЬОДАХ.
НАРИС М. ШПАНОВА

(Продовження.)

Одного разу Добровольський почув незвичайне гудіння СОКА*, але не надовго.

Бездіяльність радіостанції убиває будь-яке бажання працювати над радіоелементами — однаково вони лежать на радіорубці. Цілими днями блукаю по палубі і на верхньому містку розмовляю з професором Гудем. Сьогодні ми поминемо 80 паралель. На березі видно ті самі жовто-білі гори, тільки снігу стає наче більше.

О 17 годині проходимо широті 80°30.

Арктика ставить нам перепону із суцільних крижаних степів завтовшки 2—2½ метри. Рух “Красіна” уповільнюється і, нарешті, настає мить, коли, вилізши на льодину, “Красін” не може її продавити.

На капітанському містку чути дзвінок машинного телеграфу, і льодоріз повільно сповзає заднім ходом з криги. На білокрижній поверхні лишається величезний червоний слід, наче від удару гострого форштевення на білих грудях міцної криги виступила кров. “Красін”

відходить назад, розбігається і кидається на вперед кригу. Однак, вона не піддається. Лямаються краї дрібні розколина розходяться від “Красіна”, але, в цілому, льодина зостається так само могутньою перепоню. Знову сповзаємо назад по новому іржавому сліду і знову на повних оборотах машини лізем на кригу. Нарешті, під тягарем “Красіна” відламається, і вода заливає голубюю хвилею сусідні льодини. Але запас енергії витрачено, і щоб перебороти дальшу льодину, треба знову відходити і кидатися в атаку. На повних оборотах машини ми їдемо швидко не більше як 2 милі на годину.

Стоячи поруч зо мною, Гуль тільки хитає головою.

— Я вперше маю щастя пливати на льодоріз. Мені ніколи на думку не спадало, що можна рухатися, хоч би й важко було, в цих льодах, які ми завжди вважали за неперборну перешкоду. Мені здається, що нашій країні, яка бажає багато працювати коло цих берегів, теж потрібні такі льодорізи.

Жюдічі.

У цю хвилину на містку з'являється новий співбесідник — кореспондент італійської газети “Corriera dela sera” пан Жюдічі. Потираючи руки і позираючи на нас крізь товсте скло окулярів, він уважно прислухається до нашої німецької мови.

— Як добре, що нам не потрібні льодорізи. Ви подумайте тільки. Тепер над морями Італії голубіє яскраве небо, і під промінням пекучого сонця на берегах наливается соком чу-

дова садовина. Не знаю, за що природа прокляла оці краї таким нецензурним холодом.

Гуль не може бути спокійним, коли з такою неповагою ображають його улюблену північ, який він віддав всі сили, який цілковито віддав своє життя такі великі його земляки, як Амундсей, Нансен, Свердруп.

— Насамперед, пане Жюдічі, тепер червень місяць. Тут — літо, і ви не можете знати, що таке полярний холод. Це раз. Далі, природа не прокляла б оцих країв, коли б людям не треба було вчитися жити так, як велить сама вона, природа. Адже там, на півдні, під блакитним небом, підогріваним промінням пекучого сонця, він впадає в розпущу. Ви забуваєте про те, що таке справжній сили природи, він забуваєте її міль і перестаєте бути справжніми людьми. І ось, коли звідти, з південних морів він потрапляє сюди, до нас, з вами стаються аварії, як з екіпажем “Італії”. На руки й на ноги, як маленьких дітей, повиває вас природа. Ви нездатні боротися з її силами, з тими силами, з якими звикли боротися ми, бо ж ми їх знаємо, ми їм віддаємо належне.

Але Жюдічі не до лекцій. Він уже вступ давню забути, що таке боротьба проти холоду, він перед ним капітулював. Хоч температура не була менша проти 10° Ц, проте Жюдічі на пальто й три фуфайки, яких він не знімав навіть у лідку, надів ще й вонючий кожан. З-під кожан гумористичною спідницею стирчав широкий модні штани до гольфа, перехвачені на тонких шиколотках пістрівими сірими гамашками.

Жюдічі сам з комичною простотою визнає

свою північну неспромогу. Все — від штанів для гольфу і до фотоапарату — не пристосоване до мандрівки. Цей фотоапарат завдав йому чимало неприємностей. Він купив його в Осльо в день відїзду і аж дотепер не має жалючого уявлення про його механізм. Навмани клацає замком, підсапуватими очима слідкуючи за нумерами раз-у-раз перекрученої плівки. І бінокль у нього якийсь кумедний. З такими біноклями жінки ходять до театру. Це же не сьомикратний Цейс величезної світосили, в який Гуль спостерегає тепер береги. Шось відшукавши на березі, Гуль передає бінокль мені.

Вулкан Сверберг.

— Подивіться туди, там на 80° 20' північної широті і 15° східної довжини проти мису Грегук ви можете бачити плато, над яким вистромилась зубчата верхівка гори. Це — вулкан Сверберг. Сверберг — найпівнічніший вулкан у світі. Нам не доводилось спостерігати, як він функціонує, але напевне він не закінчив ще свого вулканічного життя. Недалечко від нього — 30 гарячих джерел з температурою води 28° Цельсія вище за 0. Гейзери на північ 80 паралелі! Це не погано. Все ж північ цікавіша за південь. Хіба можна натрапити на льодовик у Сагарі.

Але хоч як цікава північ, проте, тут більше негативного ніж позитивного. Тут люди не знають, що таке простуда. Це добре. З цього навчилися боротися. Теж добре. Але сонце! Воно 24 години на добу заливає яскравим промінням сніпучу кригу.

(Далі буде.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮДНОЮТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ Й ЖУРНАЛИ:

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ” одиницій український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

“ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ” одиницій дієсно фармерський український часопис в Канаді, що боронить Інтєрєси працюючого фармерства. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

“РОБІТНИЦЯ” одиницій журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

“СВІТ МОЛОДІ” одиницій журнал в українській мові для української роб.-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на повні часописи й журнали посилайте або на йна комийого часопису зобраза, або на йна й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N Ltd. Cor. Pritchard & McGregg Str., Winnipeg, Man.

* Союзницької радіостанції в Москві.

МІЖ МАЙНЕРАМИ НА ЗАХОДІ.

В пошукуванні за працею на лінії Крове Нест Пес в копальнях м'якого вугілля, що зараз є в повному ході праці, я мав нагоду приглянутись ще ближче життю майнерів у цих околищах майнерського центра вугільної індустрії.

Прийшов я сюди, щоб дістати десь працю в тутешніх майнах. Цілий місяць я вистояв під майнерськими офісами кожної майни і не міг ніде продати своєї робочої сили. Вистояючи по під офісами і багатьма іншими майнерами, обговорюючи не одне з ними робітниками, що вже працюють в майнах, я уважно слідував за їхнім життям, настроями й політичними міркуваннями.

І хоч на сторінках "У.Р.В." вже чимало писалося про майнерський рух вугільних районів, все-ж таки справи не висвітлено як слід. Тому я вважаю за краще докладніше обговорити саме життя й життєві умови тутешніх майнерів. Усіх робітників, що працюють в майнах західної Канади, можна розділити на три групи.

До першої групи треба зачислити старих майнерів, кваліфікованих працівників. Це старі юніти, що вже випробували свої сили в класових боях з майновласниками за країні з усіх сторін світа. Оці майнери за малими винятками є найрозквітливішими елементами руху. Вони, не то-що працюють, але це й кожної-хвилини хабарями купують собі у босів роботу, щоб тільки 2 — 3 долари більше заробити. Звичайно буває й так, що вони не відрабають стільки, скільки їх коштує раз-у-раз бос. Та їм аби праця.

Імігранти, не знаючі англійської мови, працюють дуже тяжко, щоб тільки вдоволились своїх босів й виконати їхні накази. Працюють так, що з напруження м'язів здається й шкіра їм тріскає.

Коли-ж приїде день заробітної плати, а не один з них стане за свою працю три до чотирьох десятків доларів, дивиться на них, наче дивуючись, за що стільки йому заплата. Зараз так і порівнює, скільки то він в старім краю мусів напрацювати за 50 ц., забуваючи на те, з якою витратою сили й здоров'я дістав він отих 2 до 3 долари на день.

Про юнію їм годі й заговорити, не хочуть і слухати про неї. Вони живуть своїм життям, самі-собой і самі для себе.

І коли-б зараз поставити питання, як ставляться взагалі майнери західної Канади до політичного, визвольного руху працюючих по всьому світу? — відповідь на него не була-б важ-

кою. Одні симпатизують з революційним рухом, допомагають йому, співробітничують. Другі стоять далеко від усієї боротьби, вони її уникають, бояться. Вони глухі на всі страйки й жорстокості капіталу в розправі з працюючими. Самі живуть, коваючи повільною смертю, й хочуть, щоб і другі отак замірали.

Отакі приблизно життєві стави серед майнерів у вугільному районі Дромгелер і Крове Нест Пес, від Гилкрет позашли, аж по Феррі, а то й Кімберлей скінчивши.

Як бачимо, боротьба в отих місцевостях зі всім тим є незвичайно важка й затяжна, тим більше, що в руках працездатців є всі засоби в поборюванні революційного робітництва й босового майнерського руху.

Такий самий стан праці й виліску можна побачити у всіх індустрійних галузях праці. Наступ капіталу й визиску гостро атакує фронт працюючих, не натрапляючи ні на яку перешкоду з боку робітників.

А все-ж таки отой наступ капіталу мусить бути затриманий. Його спинять самі робітники, навіть і ті, що бояться боротьби, бо і їх капітал не пощадить.

А. Черчук.
Колмен, Алта.

НАМ ПОТРІБНІ ОСВІТНІ КУРСИ.

(Стаття йде як дискусійна.)

Освіта, організованість й визволення. В такім порядку слідує ці чинники, що без них робітники й не сміють подумати про краще майбутнє. Освіта, як бачимо, стоїть на першій місці. Без неї не може бути й мови про висвобоження робітничого класу. Освітні курси по відділах ТУРФДім і Р.З.Т. часто густо проваляються й не приносять бажаних наслідків. Причиною цього в найбільше випадках є брак інструкторів, що могли-б передавати научні предмети в зрозумілій для кожного формі, а ті що є, не вміють підійти до пісвідомого чи зовсім малосвідомого членства.

Трапляються випадки, що інструктор освітнього курсу бере викладати предмети йому самому незрозумілі, а це й такі, що, навчаючи, приміром, граматики, береться відразу до відмінки та аналізи речень тоді, як більшість учасників освітнього курсу не вміють як треба написати будь-якого слова.

Найбільше під цим зглядом гурипати курсанти минулого В.О.К. Багато з них, організувавши освітній курс у своїй місцевості, диктують учасникам зі своїх записок з В.О.К., не розуміючи того, що й вони самі хто знає чи були-б навчилися з тих записок, коли-б не пояснювали вчителів, яке забирали в четверо тільки часу, як саме диктування.

Є ще й такі вчителі-інструктори, про яких у своїй передзвоні дискусійній статті споминав Т. Войничини — інструктори, що бачають собі, аби кожний знав про їхню "інтелектуальну" вмілість. Наглядним є, що поступ на освітньому полі в наших організаціях не робить бажаного прогресу.

Що-ж робити, щоби цю важку справу налагодити? Обов'язково, мусимо щось придумати, це-ж наше найголовніше завдання. Освітню справу в нашій загальній організації можна на-

ладити хоч би в такій спосіб, щоб зарести загальний освітній курс. Такий загальний освітній курс мусить бути під керівництвом Ц.В.К. ТУРФДім, а викладач бажаних предметів поміщувати на спеціальній сторінці "У.Р.В." або на окремих листочках. Для виконання цієї праці загальна наша організація повинна постаратися про товариша, який міг би в пошукарний і всім зрозумілий спосіб передавати бажані предмети навчання. В такім случаю, всі наші відділи на місцях визиса-б до освітлення членства в один і той-же самий час, а маючи перед собою добре вготовлені лекції, успіх був би надзвичайний. В такім разі інструктори на місцях не могли-б викладати "по своєму", не могли-б називати спосіб думання "халасолього", рахували математику, науки про товариш зоологію; не могли-б говорити малосвідомому товаришові про синтаксис у аналізі в граматиці.

Ми мусимо подбати про освіту наших найменше свідомих товаришів, бо таких у наших організаціях є й а й більше. Курс треба перерестати так, щоби з нього скористали найменше свідомі, а відтак можна буде і їх обстрілювати тяжким знанням. На принципі такого загального освітнього курсу можна-б існують курсанти в той спосіб, що з кожного предмету давалось б кожному учасникові курсу ряд основних питань, на які він мусів би відповісти письменно в присутності місцевого інструктора. Такий іспит мав би це й ту користь, що Ц.В.К. бав би нагоду дізнатися про освітній стан своїх членів. Поодинокі товариші, що працюють на кешах, могли-б також брати участь у цій освітній курсі й здавати письмовний іспит. Конти зв'язані з таким курсом поповнили-б учасники курсу.

Колмен, Алта.

БІЛЬШЕ УВАГИ КООПЕРАТИВАМ.

Кооперативу споживчих продуктів в Летбридж, Алта., відкрито дня 11. листопада минулого року. Вона вже проіснувала шість місяців з добрим успіхом. За цей час зробила обороту поперх дев'ять тисяч доларів. Кожен взяти під увагу торговлю, так можна рахувати на добре майбутнє кооперативу.

В скеліє в всі річі потрібні для робітників. Є машина до краання м'яса, машина рахування, огнетривала каса, реджістер і більше різних річей. Огі початкові розходи забрали не лише гроші, але й надію на втримання кооперативу та з часом все те заплачено оборотними грошми.

До тепер бізнес йшов повним темпом. Зараз рух в кооперативі трошки припинився з тієї причини, що майні не роблять і велика частина кредиту стоїть не заплачена. Одначе з відкриттям майні рух у кооперативі знов зростає.

Кооператива має деякі перепони у відношенні самих членів до неї. Один випадок був такий, що треба було усунути довод членів у кооперативі. Про це можна-б зовсім не писати, але ця наша пригода буде важною острогою для других.

Товариші! Коли вам прийдеться відкрити кооперативу у вашій місцевості, старайтесь, щоби шероцями вашої кооперативу в першу чергу були люди, котрі старались би скріпити кооперативу як морально, так і матеріально, а треба уникати таких шероців, що вводить розбрат між членами кооперативу, ширять неправду та підготовляють упадок кооперативу.

Моральна поміч кооперативу є така: зрозуміти, що таке кооператива і який хоєр приносить вона для членства та чому кожний член повинен брати товариш лише в кооперативі. Треба познакомити свого сусіда, як що він не бере поживи з кооперативу і треба його на стількі переконати, щоби він не відмовлявся в ній і не прислужився пошкодити матеріально своїй кооперативі. Матеріально поміч є така: треба подбати, щоб кожний член-покупець платив регулярну доводку своїй до кооперативу, бо такі довготривалі кредити не лише спиняють розвій кооперативу, але навіть підвищують ціни на товарах.

Не знаю, як задіяються мушкетери нашої преси на це пропозиції. Цікаво почути-б їх опінію що-до цієї справи.
О. Ш.
Кватсно, Б. К.

платите мало-що не всю заробітню плату.

Ще кілька слів до тих робітників, що мешкають даліше від цієї околиці, от хоч би майнери у Крове Нест. Товариші! Коли ви хотіли-б гуртове замовлення дати, можете вибрати комітет, зібрати замовлення на папір, і прислати до нас на адресу Укр. Роб. Дому. Ми вам вшлемо всі товари на ваше замовлення, ми певні, що ви будете вдоволені з цим тому, що у вас все дорожче чим тут. Багато можете опадити на гуртових річах, що їх береться кешами. Хоч ми трохи віддалили одні від других, однак можемо собі взаємно допомогти.
Він.
Колгорет, Алта.

ЧУДЕСА НАУКИ.

На конгресі рентгенологів у Відні демонстрували новий німецький винахід берлінецького фізика Готтгайнера й фотохіміка Якобсона. Цей винахід дає змогу творити рентгеновські фільми, себто схоплювати кінематографічно кожне рухоме організму. Таким робом медицина матиме незвичайно вартісний матеріал для дослідження поодиначих фізичних станів і етапів недуги.

УВАГА, ІСТ КИЛДОНАН І ЕЛМВУД!

ДІВОЧА МАНДОЛІНОВА ОРХЕСТРА ЦВК ТУРФДІМ

дасть

В НЕДІЛЮ, 19. ТРАВНЯ 1929 РОКУ
В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ В ІСТ КИЛДОНАН

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

Є це один з серії концертів, що їх Дівоча Мандолінова Орхестра ЦВК ТУРФДім дасть в околиці Вінніпегу на закінчення сезону. Такий один концерт дала вже вона 4. травня в Трансконі, далі дасть один в Іст Селкір, як також один спеціально приготує для Вінніпегу.

Іст Килдонанські робітники і робітниця. Приходить громадсько на цей один з найкращих концертів в Укр. Роб. Домі в Іст Килдонан в цему сезоні! Перекажіть про него своїм знайомим!

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ВСТУП ЗА ДОБРОВОЛЬНИМИ ДАТКАМИ.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

(Продовження.)

Зовнішню торговельну обіг Злучених Держав за цей самий час збільшилася на 8 раз. Залізна сітка — на 4 рази, торговельна фьота на 7 разів. Кількість механічних кінських сил Злучених Держав 1926 року складала половину всієї кількості на земній кулі. В їхніх руках більш однієї третини світового виробництва. Іхне виробництво перевищує виробництво всієї Європи, у шість разів більше за виробництво Англії, у 20 разів більше за виробництво Японії.

Фінансовий переворот, що перетворив Злучені Держави з довжника Європи на світового кредитора, ще більше зміцнив іхне превалювання.

Роллю Злучених Держав у світовому господарстві можна уявити приблизно в таких числах — одна шістнадцята населення всього світу, половина кінських сил, одна третина світового виробництва.

Марке ліце в 1879 році в листі до Миколи — она писав про "нечувано швидкий промисловий розвиток, хліборобський поступ і таке інше", Злучених Держав і відзначив, "що Злучені Держави в даний час значно випередили

Англію швидкістю економічного поступу)". Чим же пояснюється такий швидкий розвиток Злучених Держав, що зробив їх пануючою світовою капіталістичною державою?

2. Джерела економічного розвитку Злучених Держав.

Джерелами економічного розвитку Злучених Держав є:

1. Велетенські природні багатства країни. Ці природні багатства перебувають у великій кількості мінеральних копалин, вигідному їхньому розташуванні, наявності зручних шляхів сполучення, що дають змогу використати ці багатства. Такими шляхами сполучення були це до будування залізниць многоводні ріки та озера.

2. Географічне становище Злучених Держав між двома океанами, що давало змогу розвинути великому господарному організмові без впаву довколишніх пануючих держав.

3. Соціально-економічні умови народно-господарчого життя Злучених Держав.

Енгельс у своїх листах характеризував Америку, як державу сучасно буржуазну й без усієї феодальної минушности.

Елементи й державитки федалізму зберігалися в Злучених Державах лише в південних провінціях у формі рабовласницьких плантацій до шестидесятих років XIX. в., але після скасування рабства вони цілком зникли.

4. Велика кількість вільних земель та про-

1) К. Маркс та Ф. Енгельс. — Листи, переклад В. Адорського.

цес їхнього засвоєння зробили великий вплив на господарчий розвиток Злучених Держав. Вільні землі й відсутність дешевої робочої сили сприяли розвитку фермерського господарства на основі найновішої техніки. Приватна власність на землі мала тільки формальне значення, бо до середини XIX. віку наявність вільних земель стримувала осіб, що бажали віддавати свою землю в оренду.

5. Недостача робочої сили також сприятливо відбилася на економічному розвитку Злучених Держав. Недостача робочих рук обумовлювала високу заробітну платню, а висока заробітної плати примушувала промислового підприємця та фермера запроваджувати найновіші вдосконалення в своє господарстві й намагалися реалізувати додаткову вартість через збільшення відносної додаткової вартості в наслідок механізації та автоматизації виробництва, прискорення руху машин, раціоналізації процесу роботи й т. ін.

6. Велетенська місткість споживчого ринку піся спорудження залізниць та каналів та кож сприяла розвитку американського господарства.

Залізне будівництво, що широко розвинулося, не тільки збільшувало товарообіг між окремими частинами Злучених Держав, але й утворювало ринок для важкої індустрії. Відсутність внутрішніх перегородок та розмір господарчої території утворювали передумови для швидкого розвитку Злучених Держав.

7. Протекціонізм (внутрішній) та високий бар'єр митних податків також сприяли розвит-

кові ряду галузей американської промисловості та сільського господарства.

До всіх вище поданих моментів додається ще якась істотність американського політичного устрою, що є виразником інтересів вимігрованої до Злучених Держав буржуазії, а це сприяло розвитку капіталістичної системи господарства. Всі ці моменти утворили передумови для кольсального розвитку економічної моці Злучених Держав і зробили їх світовою капіталістичною державою.

3. Основні періоди економічної історії Злучених Держав.

Економічну історію Злучених Держав можна поділити на такі періоди:

а) Злучені Держави, як колонія Англії (до 1783 року). Боротьба з торговельними монополіями Англії, що не давала змоги американській буржуазії розвивати свою власну промисловість, призвела до війни за незалежність.

б) Злучені Держави до війни з Мексиком та відкриття каліфорнійського золота (до 1850 року). В цей період Злучені Держави населення та промисловості були позаду великих європейських країн.

в) Від часу захоплення Каліфорнії та визволення рабів до перетворення Злучених Держав у світову державу (до 1914 року).

Захоплення Каліфорнії та всієї території на захід від ріки Міссісіпі віддало в руки Злученим Державам багатющі землі, що мали в собі мінеральні копалини (Невада — срібло, Каліфорнія — золото, Оклагома — нафту).

НА СКЛАДІ РОБІТНИЧО-ФЕРМЕРСЬКОЇ КНИГАРНІ

ви завжди дістанете найкращі й найновіші книжки: оповідання, повісті, романи, науки, економічні, соціальні й ін.

У НАС Є:

Багатий вибір театральних підручників для великих і малих драматургів;
Найновіші журнали з Радянської України;
Річні ноты для хорів і сольо-співів;
Річні музичні інструменти: Перуки, мальовидла, все потрібне для драматургів;
Грамофонні рекорди в грамофоні.

ЖДАЙТЕ нашого каталога.

Разом з каталогом міститься БЮРО, яке дає всі поради, виконує річні припоручення, переказує гроші до старого грошу, видає афішевіти, продає шифарти. Обслуга ТОЧНА Й ДЕШЕВА. Можете самі переконатися.

Пишіть на адресу:

WORKERS AND FARMERS BOOK STORE
650
INFORMATION & FINANCIAL BUREAU
550 Selkirk Ave., Winnipeg.

ТОВАРИШ РОБОКРН!
Пам'ятайте до своєї сторінки
з фабрикою, з майстернею, з
заказом, з формою і від
організацій. Пам'ятайте з усіх
угодів і про все!

Сторінка Робітничих Кореспондентів

ТОВАРИШ РОБОКРН!
Поміркуйте свою газету
між робітниками й фарме-
рами! Зробіть свою сто-
рінку справжньою трудо-
вою масою!

ТАК ВИГЛЯДАЄ РІДНА ПЯВНА.

Жину я в кімнаті одного чо-
ловіка в Ді Пес, Ман. На весні
цього року стали з'являтися
чимало робітників в ці околиці,
шукаючи за працею. Я до мо-
го гавди аглооселось 3. робіт-
ників, а властиво безробітних,
на помешкання. Спали вони
тут два тижні.

Якось раз прийшли мої спі-
жители трохи підморочені. Я
й спитав їх, що з ними сталося,
де вони так догодили собі.
— Ая, випили трохи, болай
його трапило — вилаявся один
з них. Далі стали розказувати
мені так:

— Ми шукаємо роботи, бо
вже не маємо за що сидіти.
Стривуся з нами якийсь чоло-
вік на стріті й каже нам: — Ви
хлопці так роботи не знайдете,
а зайдіть до ошого стору й по-
просите сторінка, даючи йому
5 доларів, то робота заряк-
буде. Той сторіник завідує всіма
офісами й офісниками там у шого
й сидить.

Отже розповів нам чоловік
й пішов. По хвилині ми й пі-
шли за тією адресою, що її вка-
зав нам той чоловік. Натри-
пили на стор, застали в ньому й
сторінка, дали йому по \$5.00
й чекаємо, розповівши вперед,
хто ми й за чим прийшли. Він
сказав нам зараз взяти в нього
2 кейси пива. Ми так і зроби-
ли. Приїзти до отого пива
сторіник зі сторінкою й ще я-
кісь, може й вони були тими
офісниками, що про їх агдував
нам той чоловік, не знаю. Ви-
пили вони те пиво й сторіник
сказав нам прийти завтра за ро-
ботою.

Розказавши мені, тишилися
нещасні, що завтра вони вже
робитимуть. З нетерпеливістю
очікували вони отого завтра.
Переспали ніч. Настало оте
завтра. Я пішов на роботу.
В 6. годині вечером приходжу
до себе в хату й застаю моїх
спіжителей. Сидять закурені.

— Чому-ж ви не йшли на ро-
боту? — питаю їх.
— За два-три дні нас відпра-
вить вже віден, так казав сторі-
ник.

Та цім разом вони вже самі
побачили, як їх обманули. Ще
два тижні чекали вони на пра-
цю, аж коли самі не знайшли її
для себе.

Оце якось йду я стрітом й
бачу, йде якийсь робітник в
красивій одежі. Так і видно вже
по вбранні, що це імігрант. Йде
і плаче, як мала дитина. До
нього підійшло декількох робіт-
ників, запитуючи, що з ним
сталося й чого плаче. А він і
каже:

— Тиждень тому, як я дав
отому сторіникові \$5.00 й про-
пав з ним \$6.00, щоб дав мені
роботу. Він післав мене на
флім флонську лайпу за пра-
цею. Я поїхав туди, а там не
приняли мене, бо повно скрізь
робітників і я мусів назад йти
пішком щось 63 миль, не маючи
ні одного цента при собі. Приї-
шов я назад до того самого сторі-
ніка й кажу йому, що мене там
не прийняли на роботу, а він і
говорити не хоче зі мною. Ні
праці не найшов, ні грошей не
хоче віддати.

Побачивши на власні очі та-
ку картину й отого змореного
від голоду робітника, мене стис-
нуло якийсь біль за серце. Хо-
тілось самому плакати над не-
щасною жертвою шизнеку капі-
талу і його пивко.

Я прийшов до дому, взяв за
папір і перо. Напишу — ска-
зав я собі. Напишу про все те
до "Укр. Роб. Вістей". Хай чи-
тають робітники, може не одно-
го з них остережу перед отаки-
ми пивками, що то ниманують
гроші від робітників всімаки
офісниками, брехнями, як отой
наш сторіник.

Згадали ще слід, що саме той
сторіник є дописувачем "Канад.
Фармера" й виписує там усіх
брехні на нашій робітничо-фар-
мерській організації. Бойться й
тутешньої освітньо-організацій-
ної праці, що ми її провадимо.
Він чує, що недовго йому ссати
півякво кров темного робітника
й тому скаженіє.

Робітник.
Ді Пес, Ман.

— Дорога моя була погана.
Нас напакували повну гару
так, що чуть не душилися. І
голови ми були два дні. До
того ще й нас заковали ланча-
ми. Отак, як колись заковува-
ла царська влада своїх ареш-
тантів, так в Канаді кують сла-
бих імігрантів. Коли ми при-
їхали до Монреаля, нас загна-
ли в таку салю, де вікна закра-
товані.

Про отой лист довідалася
старша норса, зараз лист від-
брала, кажучи, що все не не-
правда.

— Отак доробляються імігран-
ти в Канаді. Виробить своє
здоровля по капіталістичних

парстатах праці, його ще й ку-
ють ланчями й хорого відпра-
вляють назад у старий край. П-
таке чекає кожного, в кого вже
не буде сил й здоровля, щоб
його смоктав далі капітал.

І так всіх працюючих буде
калічити й нищити на здоро-
влю капітал, аж доки вони не
стануть в лани пролетаріату й
відуть боротьбою проти шиз-
ні шизнеку. Треба читати ро-
бітничу пресу, треба ставати
членом боєвих пролетарських
організацій, а тоді й закінчат-
ся усієї депортації, гнет і шиз-
неку праці.

Госпітал, Вінніпег, Ман.

ВЕСНА ПОЧАЛАСЯ, А ПРАЦІ НЕМАЄ.

У нашій місцевості, Порт
Артур, Онт. є зараз сотки без-
робітних. Вибачені зимоним
безробіттям, вони розпучливо
шукають за працею. На місяці
праці, де треба кількох робіт-
ників, аглооселюються десятки,
а де треба десять — двадцять, зго-
лошуються сотки. Всі стара-
ються продати свою робочу си-
лу та не мають кому.

При найманні робітників бо-
ся вибирають тільки молодих і
духних; на слабих і старих
просто дивитися не хочуть.
Безробітні вистояють цілими
днями перед брамами фабрик і
дверима офісів та ждуть і не

можуть діждатися тієї праці,
що дала-б їм і їх родинам мож-
ливість дальшого існування. Не
краше мають і ті робітники,
яким владаєся дістати працю.
Боєп заставляють їх робити за
двох і грубо та жорстоко обо-
в'язують з ними. Визнак і гру-
бо поведінку боєп вони зносять
молчки, бо бояться втратити
працю.

Я знаю, що все це діється не
лише в Порт Артур, але і в ін-
шій Канаді. А діється тому, що
ми, робітники незорганізовані і
одичем не можемо боротися за
свої права.
Порт Артур, Онт. Робітник.

ЗАКЛИК ДО ОДНОСЕЛЬЧАН.

Вже минуло десять років, ко-
ли то володарі ріжних держав,
старалися перемогти оден дру-
гого, а це відбулось найбільше
на нас селянках, бо всі оті зма-
гання відбувались переважно
на землях Західної України.

Цілий ряд есеів з'ясувало
частинно або цілком знищених.
Між тими знищеними знаход-
илися і наше село, Зороговичі,
повіт Перемишль, що віддалене
о півтора кілометра від гори
Магери, де довгий час тривали
війни. Наше село було цілком
знищене і то два рази. Відбу-
дування села коштувало не ма-
ло труду і ще до нині не так
упорядковане, як було перед
1914 роком.
Після війни майже в кожнім

селі пробудилось нове життя,
коже село бореться з шизне-
ку. І наше село теж не хоче
остатися позаді, воно не хоче
давати більше шизнеку. Треба
всімаки шизнекувати й спеку-
лянтам. Ми осунали коопера-
тивну на дуже малих власних
фондах, а крім цього мусимо
оплачувати локаль, де містяться
кооператива і читальні Прові-
сти.

Щоб цю зарядити, поста-
новили члени отих інституцій
приступити до будови влас-
ного Народнього Дому. Та ми
не є в силі самі довершити цю
до діла й тому звертаємося до
Вас працюючі в новім краю з
закликом: — Допоможіть нам
своїм жертвами, нежадуйте мі-

СВЯТКУВАЛИ МІЖНАРОДНІЙ ДЕНЬ 1. ТРАВНЯ.

В день першого травня скрізь
по цілому світі робітники свят-
кували міжнародне пролетар-
ське свято, демонструючи ву-
лицями по великих і малих мі-
стах, за свої права, за свободу
слова й повне визволення пра-
цюючих. Так само й ми зоргані-
зовані українські робітники і
робітниця в ТУРФДім і Р.З.Т.
відсвяткували в Українським
Робітничім Домі в Кемсек,
Саск. день першого травня кон-
церт-мітингом.

Тов. Д. Проданок, вітаючи
присутніх, в кількох словах
переповів історію святкування
дня першого травня. Про бо-
ротьбу робітників в Шікаго
1889 р., що велася за встанов-
лення 8-годинного дня праці,
виголосив тов. Д. Корман.
Мандолинова оркестра відо-
грала декілька творів. Була й

деклямація про першого трав-
ня. Другий реферат в англій-
ській мові виголосила молода
товаришка, членка Секції
Молоді, Марія Тесбері. Відтак
відіграно діточе представлення
"Нема нашого дідуся".

Хор співав декілька пісень,
як "Іхав стрілець". "Як я була
молодою", були також соль-
сопівки "Ой під гаєм", "Взяв би
я бандур". На закінчення свя-
та відіграно "Інтернаціонал".

Свято відбулось гарно. В
святі брали участь товариші як
з Вокстон, Саск. Ще скажу, що
кожного року перший травень
здобував в робітників більше
поваги і завагтя. Тепер біль-
ше говорять про першого трав-
ня як тоді, коли не було у нас,
в Кемсек, ніяких організацій.
Н. Н.
Кемсек, Саск.

ОТАК ВІДПРАВЛЯЮТЬ СЛАБИХ ІМІГРАНТІВ

Кожній з нас знає, як то пе-
решукують усіх лікарі й ко-
місії усіх імігрантів, що при-
їжджають в Канаду. Через ці-
лу дорогу тільки й розбігаються
і вбратись треба кожному.
Шукають за найменшою при-
знакою будь-якої слабости й за-
раз, скоро тільки щось найдуть,
завертають назад за дороги.

Значить, Канада збирає
найздоровіших людей з усього
світу. До таких здорових на-
лежав і я. Приїхав я недавно

судити. Поробив, що стало си-
ди й хорова завпала мене. За
8 місяців загнала мене до шпи-
талью таки у Вінніпегу, Ман.
Перележав я в цьому шпиталі
оден місяць, аж чую, що будуть
одного імігранта відсылати на-
зад до старого краю. І нас кіль-
кох, працюючи його, просили,
щоб написав нам листа з Мон-
реаля про свою гаду. Він від-
їхав віден 29. квітня, а вже 6.
травня написав він до нас тако-
го листа:

ЗВІТ З ГУРТОВОГО ЧИТАННЯ "УКР. РОБ. ВІСТЕЙ".

Просимо всі гуртки, що в травні перечитували й дискутували статті в "Укр. Роб. Ві-
стях", витяти цю картку, виповнити запитання й заслати до нашої редакції.

- 1. Назва місцевості
2. Яке число слухачів
3. Імя і назвско мобілізатора-читальника
4. В яких днях прочитувано "Укр. Роб. Вісти"
5. Скільки чисел "У.Р.В." прочитувано
6. Які статті прочитувано
7. Найжвавіше дискутували над такими статтями:
8. Найкраще слухачам подобалися такі статті:
9. В часі дискусії слухачі висловлювали такі свої бажання до змісту "У.Р.В.":
10. Найголовніші перешкоди в гуртовому читанні були такі:

СКЛИКАЛИ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МІТИНГ.

В неділю, 14. квітня, відбу-
лось віче в Порт Артур, Онт.
На вічу промовляв тов. Стока-
люк на тему організаційно-
освітньої праці, а головню про
Робітничє Запомогове Товари-
ство. Промовець вказав на цілі
і завдання цієї організації, за-
дав і про обовязки членів Р.З.
Т., та як взятися за організа-
ційно-освітню працю.

По закінченню промови тов.
Стокалак вписалось 11 членів
до Р.З.Т.
Слідуючого дня, 15. квітня,
відбулася в нас спеціальна збо-
ри всіх членів й членкинь, що

гуртуються у відділі ТУРФ-
Дім. На зборах тих промовляв
тов. І. Стокалак, вписуючи
членам ту велитєнську працю,
що її виконали українські пра-
цюючі організовані в ТУРФ-
Дім та випаючи присутніх до
ще витриманішої і впертішої
організаційно-освітньої праці.
А що кожна праця вимагає певної
дисципліни, треба, щоб і тут
члени організаційних відділів
ТУРФДім й Р.З.Т. адисциплі-
новано й об'єднано вказане до
виконання своїх організацій-
них завдань.
Г. Н., робкор.
Порт Артур, Онт.

КОНЦЕРТ ВІННІПЕГСЬКОГО ВІДДІЛУ Р.З.Т.

В неділю, 12. травня, вінні-
пегський відділ Р.З.Т. влашту-
вав великий концерт. Як все
на концертах у вінніпегському
У.Р.Д. саяла була заповнена
ріжнородною публікою. Дута
оркестра Р.З.Т. грала прекра-
сно. Треба признати, що вона
під проводом свого диригента т.
Патіка робить гарний поступ
вперед. Одним з найкращих
точок концерту були виступи
т-ки Патаді Максимович і її уч-
ні: маленької т-ки С. Вовк і
т-ка П. Стойка. Т-ка Н. Мак-
симович відіграла на півні со-
льо "Гет авт, енд гет андер д
мун" і відіпала сольо "Big
вітер, вік буйний". До цієї пі-
сні вміло й гарно акомпанова-
ла її т-ка Гена Жук. Т-ка С.
Вовк і т. П. Стойка відіграли
гумористичний дьяльог "Big
спорт". Дуже гарно виявля-
лись і всі прочі виконавці кон-

церту: т. П. Смалє відіграє
скріпкою сольо, т-ка А. Білінь-
ська відтанцювала "Матро-
ськакі танюк", т-ка А. Кінцілюк
віддеклямувала ріри "Молитва
до матері", т-ки А. Кінцілюк і
Е. Еленюк відтанцювали ко-
ломийку, т-ки С. і В. Білінькі
відіграли на півні дует, малень-
кий т. В. Василєно і т-ка Е.
Панічак відтанцювали "По-
дільський козачок" і "Айрині
джин"; до всіх танців приграна-
ли т-ки А. Мшцак і А. Померан-
ська та т. Баранецький. В по-
слішній програмі т. Навізів-
ський гонорів про нинішній
стан робітництва й про наступ
реакції.

Публіка була з програми
концерту дуже вдоволена і ба-
гатьох виконавців грімкими
оплесками викликала по два
рази.
Вінніпег, Ман. Присутній.

І СВДІКИ ЗАРАЗ НАЙШЛИСЯ...

Недалеко від Тімміне, Онт.
в містечку Кокрин засуджено
українського робітника Івана
Іванчука на кару смерти через
повищення. Кару смерти ма-
ється виконати дня 21. череня
н.р. Чи заданній робітник за-
служив на таку кару, можна ба-
чити із доказів свідків, що ви-
ступали на суді проти Іванчука
дня 10 й 11. квітня ц.р.

Нині в капіталістичній си-
стемі все можливе за гроші.
Коли є нагорода аж на п'ять ти-
сяч доларів для такої людини,
котра мала-б доказати, хто вбив
дня 15. жовтня 1926. року ін-
спектора поліції в Кокрин, не-
далеко його помешкання, тоді й
найдеться чимало свідків.
Справа тягнулася поперх два
роки, аж в році 1928. знай-
шлися "добрі люди" що зляко-
мились на нагороду й почали
доказувати, хто вбив інспекто-
ра.

Чи це вбивство було ділом
рук отого робітника, ніхто цю-
го несе ден доказати. Але, що
це був вбитий поліцай, треба
покарати підозрілого робітника
шизнекою. Коли-ж того само-

го року, 1926. в місяці грудні в
помешканні картограів в Тім-
міне, Онт. вбито робітника, й
вишовка не знайдено, так і о-
повищення. Кару смерти ма-
ється виконати для мене вільні
датки. Прошу помістити в на-
шій часописові імена жертво-
давців а також вислати мені
"Укр. Роб. Вісти" й "Робітни-
цю" на поштову адресу, зашто
вам з гори дякую.
З товаришським привітом,
Д. Мизгайло.
Вестон, Санаторіум, Вестон, Онт.

ДОПОМОГЛИ ТОВАРИШОВІ.

Дорогі Товариші!
Оцею дорогою бажаво висло-
вити щирю подяку всім тим то-
варишам і товаришкам з відді-
лу Р.З.Т. в Сант Поркюпайн,
які зложили для мене вільні
датки. Прошу помістити в на-
шій часописові імена жертво-
давців а також вислати мені
"Укр. Роб. Вісти" й "Робітни-
цю" на поштову адресу, зашто
вам з гори дякую.
З товаришським привітом,
Д. Мизгайло.
Вестон, Санаторіум, Вестон, Онт.

ПРОГРАМА КАМПАНІЇ НА СПЛАТУ ДОВГУ ТОРОНТОНСЬКОГО У.Р.Д.

Членство вінніпегських українських робітничих органі-
заций радо відгукнулося на заклик сплатити довг, що тяжить на
торонтонському У.Р.Д. На ту ціль воно на своїх мітингах уха-
вляло влаштувати двотижневу кампанію. Програма кампанії:

- В п'ятницю, 17. і в суботу, 18. травня висвітлюватиметься фільма "ЕДЖЕЗ МЕД".
В неділю, 19. травня, в год. 8.30 веч. ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ.
В четвер, 23. травня, відбудеться в год. 9. в шкільній салі ЗАБАВА.
В п'ятницю, 24. і в суботу, 25. травня висвітлюватиметься фільма "СЕДІ ТОМПСОН".
В неділю, 26. травня, відбудеться в год. 2.30 по полудні, МАСОВИЙ МІТИНГ' всего членства наших організацій і симпати-ків, а вечером ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ.

ВЕЛИКА ФІЛЬМОВА ДРАМА!

В ПЯТНИЦЮ 17. І СУБОТУ 18. ТРАВНЯ
В УКР. РОБІТНИЧОМУ ДОМІ У ВІННІПЕГУ
показуватиметься

ВЕЛИКА ФІЛЬМОВА ДРАМА

JAZZ MAD

Забийний музик-композитор, вмігруваний з Європи до Америки, довго не може знайти праці. Відвіди дістає роботу — грає в бізнесній джазовій оркестрі для розвеселення розпусної буржуазії. Але втому часі тише він великий музичний твір. Довгодождо старється він продати його, але покуштувати немає. Всі радо купують бізнесні, безпарнісі з мистецького боку композиції, а його твору ніхто купити не хоче. Бо це Америка! В цьому й виявляється трагедія безтааланного музиканта.

Фільм робить велике й незабутнє враження. Своєю змістом вона надзвичайно глибока. Старайтесь не проминути нагоди, щоби не побачити її.

В ПЯТНИЦЮ, 17. ТРАВНЯ ФІЛЬМ ПОЧНЕ ПОКАЗУВАТИСЯ ВІД ГОДИНИ 8.15 ВЕЧЕРОМ.

В СУБОТУ, 18. ТРАВНЯ ПЕРША ЧАСТИНА ПОЧИНАЄТЬСЯ В ГОД. 7-Й ВЕЧЕРОМ, ДРУГА В ГОД. 9-Й.

ЦІНИ ВСТУПУ: ДЛЯ ДОРОСЛИХ 25., ДЛЯ ДІТЕЙ 10 Ц.

В НЕДІЛЮ ВЕЧЕРОМ ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ. ВСТУП ЗА ДОБРОВОЛЬНИМИ ДАТКАМИ.

ПРОГРАМА ТРАВНЕВОЇ КАМПАНІЇ НА СПЛАТУ ДОВГУ У.Р.Д. В ТОРОНТО.

Кампанія на сплату довгу Українського Робітничого Дому в Торонто буде провадитися в самому місті Торонто цілий місяць травень. Місцевий комітет травневої кампанії, що складається з представників всіх місцевих українських робітничих організацій, ухвалив таку програму кампанії в Торонто:

- 23. травня, в четвер вечером, забаво-бал, підчас якої буде теж вибір зорі балу.
- 25. травня, в суботу веч., представлення “Захар Беркут”.
- 26. травня, в неділю вечером, концерт.
- 31. травня, в п'ятницю вечером, закінчення кампанії.

Закликається всіх українських робітників і робітниць в Торонто взяти участь у цій важливій для торонтоської робітничої громади кампанії. Приходьте на представлення і концерти, допомагайте своїми широкими жертвами і збиранням фонду на сплату довгу Українського Робітничого Дому, придійте на забаво-баль і розважку. На наших підприємствах знайдете розуму і повчальності, а при цьому допоможете особистою допомогою Українському Робітничому Дому від довгу і зміцните його культурно-освітньої праці. В хвалю зацікав робітничих верств на нашу досягнення, даймо їм достойну свідомість робітничого величчя своїм баченням підтримуваним осередку нашого робітничого руху на сході Канади. Всі на допомогу Українському Робітничому Дому в Торонто.

ТОРОНТСЬКИЙ КОМІТЕТ ТРАВНЕВОЇ КАМПАНІЇ НА СПЛАТУ ДОВГУ У.Р.Д. В ТОРОНТО.

ПРИХОДІТЬ ДИВИТИСЯ НА ФІЛЬМИ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Центральний Виконавчий Комітет ТУРФДім отримав три прекрасні фільми з Рад. України п. н. “ТАРАС ТРЯСИЛО”, “МИКОЛА ДЖЕРЯ” і “КРИЗЬ СЬОЗИ”. Всі три фільми демонструються перше у Вінніпегу й околиці, а описся підуть в західну Канаду. Фільми будуть показуватися в такому порядку:

БРЕНДОН, МАН. — В Українській Робітничій Домі: “Тарас Трасило” — в четвер, 16. травня; “Микола Джеря” — в п'ятницю, 17. травня; “Кризь Сьози” — в суботу, 18. травня. Початок точно в годині 8.30 вечером.

БІНФЕИТ, САСК. — В Міській Салі: “Тарас Трасило” — в понеділок, 20. травня; “Микола Джеря” — у вівторок, 21. травня; “Кризь Сьози” — в середу, 22. травня. Початок в годині 8.30 вечером.

МУС ДЖО, САСК. — В Українській Робітничій Домі: “Тарас Трасило” — в четвер, 23. травня; “Микола Джеря” — в п'ятницю, 24. травня; “Кризь Сьози” — в суботу, 25. травня. Початок в годині 8.30 вечером.

МЕДИСИН ГЕТ, АЛТА. — В Українській Робітничій Домі: “Тарас Трасило” — в понеділок, 27. травня; “Микола Джеря” — у вівторок, 28. травня; “Кризь Сьози” — в середу, 29. травня. Початок в годині 8.30 вечером.

ЛЕТБРИДЖ, АЛТА. — В Українській Робітничій Домі: “Тарас Трасило” — в четвер, 30. травня; “Микола Джеря” — в п'ятницю, 31. травня; “Кризь Сьози” — в суботу, 1. червня. Початок в годині 8.30 вечером.

КОЛГОРСТ, АЛТА. — В Одфелов Салі: “Тарас Трасило” — в понеділок, 3. червня; “Микола Джеря” — у вівторок, 4. червня; “Кризь Сьози” — в середу, 5. червня. Початок в годині 8.30 вечером.

В кожній місцевості й кожна фільма показується тільки один раз на вечір, тому приходьте на час і кличте своїх знайомих. Дальша подорож буде оголошена в сілдуочих числах “Українських Робітничих Вістей”. Всі ті місцевості, де нема наших відділів, а бажали би бачити в себе ці прекрасні українські фільми, нехай негайно згодуються до Центрального Виконавчого Комітету ТУРФДім у Вінніпегу, подаючи одночасно, чи є відповідна зала й чи є у ній електрика.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ВІННІПЕГ, МАН.

Цим повідомляємо всіх Мійте-нєнс оф Вей Емплоїс на Національній, Залізничній, в п'ятницю вечером, 17. травня, в Колумбус Гал, на розі вулиць Сміт і Грейвез, у Вінніпегу, відбувається МІТІНГ. Обов'язком всіх залізничних робітників прийти на цей мітинг і взяти участь в дискусії по трьох-воиним питанням. Мітинг відбувається на четвертій підлозі і є заряджений новою комією, К.Б.З.Р.

Заряд відділу ТУРФДім у Вінніпегу рішив заархівувати бібліотеку на якийсь час після 1. червня ц.р. тому, що закуплено багато книжок, які треба впорядкувати разом з давнішими. Книжки будуть поначати до 25. травня, а до 1. червня всі книжки мають бути звернені до бібліотеки.

БРУКЛЕНДС, МАН.

Цим повідомляється всі українські мешканці, що в суботу, 18-го травня 1929 під числом 1904 Пасифік Аве. старанням відділу Секції Молоді в Брукленді відбувається ВЕСЕЛА ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ. Буде грає три до дванадцяти музики. Вступ для дорослих по 35 ц., а для дітей 10 ц. Приходьте громадою й кличте друзів. Початок в годині 8-й вечером.

ІСТ КИЛДОНАН, МАН.

Цим повідомляється українське робітничество в Іст Килдонані й Елмуд, що в суботу, 18. травня, в Укр. Роб. Домі відділ Р.З.Т. устроє ЗАБАВУ З ТАНЦЯМИ. На забаві буде грає три до дванадцяти музики. Зарпонується на яку забаву всіх членів Р.З.Т. а також і симпатичні прийти забавитися і потанцювати. Вступ для дорослих 25 ц.

В неділю, 19-го травня в Укр. Роб. Домі відділ Секції Молоді влаштує ВЕЛИЧАВНИЙ КОНЦЕРТ. Програма багата і цікава. В ній будуть: спів, музика, жарти, танці, декламаци і укр. народні танки. Вступ за вітальною колекцією при дверях. Початок в годині 8.30 вечером.

ВЕРВІЛ, АЛТА.

У вівторок, 21. травня відділ Секції Молоді ТУРФДім у Вервилі, відіграє в Укр.Роб.Фарм. Домі у Вервилі, гарне діточе представлення п. н. “ТАРАСКО”. По представленні відбувається ЗАБАВА з танцями. Прогреться всіх, хто любить наше українське мистецтво не оминути вище згаданих підприємств. Хай наша чиста присутність буде згодою для наших мистецьких сил до дальшої енергійної праці на культурно-мистецькій роб.-фарм. ниві. Широ втаємо нашу присутність.

БРЕНТФОРД, ОНТ.

Старанням робітничих організацій, які злучються на третій поверсі в Тред-юніонній залі, на розі вулиць Кін і Дуваллі, відбувається в ліди 23, 24 і 25. травня ВЕЛИКИЙ БА-ЗАР. Початок базару в четвер, в 7. годині вечером. Прогреться всіх робітників в нашій місцевості взяти участь в ній базарі, де зможемо набути багато гарних і корисних річей по дешевій ціні, а зарозом поможемо організації набутти фонду для одержання диплома через літній сезон.

ПОШУКУЮ партнера до дженерал стору. Стор знаходиться в добрім дістрікті. Нас є лише двоє, а бізнес вимагає більше рук. По більшій інформації пишть в адресу: WASYL RYCHOWSKI (60) Box 53, STENEN, SASK.

ОБІЗДКА ОРГАНІЗАТОРА ТУРФДІМ І Р.З.Т. ПО СХ. КАНАДІ.

Цим повідомляється всі відділи ТУРФДім, Жіночої Секції і Р.З.Т., що згідно з ухвалою Десятого З'їзду ТУРФДім і П'ятої Конвенції Р.З.Т., Центрального Виконком ТУРФДім і Головного Заряд Р.З.Т. висилають на організаційну обіздку тов. Івана Стокалюка, який перше об'їде східну Канаду, а потім західну.

Тов. Стокалюк відвідає сілдуочі місцевості: Торонто, Онт.—19, 20, 21, 22 і 23. травня. Ошава, Онт.—28 і 29. травня. Понтіуал, Онт.—31. травня. Нью-Йорк, Онт.—1. червня. Вест-Торонто, Онт.—2 і 3. червня.

Товариші й товаришки! ЦВК ТУРФДім і Головний Заряд Р.З.Т. звертаються до нас з просьбою, щоби ви проголосили в своїй місцевості добре всі ці мітинги та постаралися зробити їх як найбільше успішними.

За ЦВК ТУРФДім, М. Шатульський. За Гол. Заряд Р.З.Т., О. Хоміцький.

ОБІЗДКА ОРГАНІЗАТОРКИ ЖІН. СЕКЦІЇ ТУРФДІМ.

Повідомяємо всі відділи Жіночої Секції ТУРФДім в західній Канаді, що організаторка Ц.К. Жіночої Секції відвідає ріжні місцевості, в такому порядку:

Вінніпег, Ман. — 19. травня по полудні. Брукленд, Ман. — 19. травня веч. Кенора, Онт. — 22 і 23. травня. Форт-Вільям, Онт. — 24 і 25. травня. Вест-Форт-Вільям, Онт. — 26 і 27. травня. Порт-Артур, Онт. — 28 і 29. травня. Су-Сейнт-Мері, Онт. — 31. травня і 1. червня. Бей-Вю, Онт. 2 і 3. червня. Садборн, Онт. — 4 і 5. червня. Констон, Онт. — 6 і 7. червня. Торонто, — Онт. — 10. червня.

Прогреться відділи Жіночої і всі братні організації мати нашій організаторці всяку моральну й матеріальну допомогу в її роботі. За Ц.К. Жіночої Секції ТУРФДім, М. Навісінська, секр.

ХТО МАЄ НА ПРОДАЖ барбер шину і вул. рум в однім будинку і годиться продати по уміркованій ціні й на легкі сплати, прошу повідомити мене на адресу: J. DOWSHENKO 942 DROUILLARD ROAD East Windsor Ont.

ДР. Ф. РИБАК

М.Д., С.М., Л.М.С.С. ЛІКАР, ОПЕРАТОР І АКУШЕР 3 довголітню практику в шпиталях Вінніпегу, Шіаго й Монреалі. Операції виконує в шпиталях. Офіс: — 594 SELKIRK AVE. Телефон: — 55 223. Резиденція: — 542 ALFRED AVE. Телефон: — 54 000 WINNIPEG, MAN., CANADA

ДР. Й. МЕГАС

ОПЕРАТОР, ЛІКАР, АКУШЕР Найновіша екс-рей машина. Найновіші електричні машини до безопераційного ділення. Лічить венеричні недуги. 10164A — 101 STREET Room 201 Kitchen Block EDMONTON, ALTA.

УКРАЇНЕЦЬ Д. Р. Ю. ДРАГАН

М.Д., С.М., Л.М.С.С. Лікар, Акушер і Оператор Член Домініканської Ради Лікарів 203 CANADA BUILDING SASKATOON, SASK. (Коло сідарської стації)

ДР. Н. ЛАНДІС

ЛІКАР, ОПЕРАТОР І АКУШЕР Екс-рей машина. Електричні машини до ділення неуги. 387 DUNDAS ST. W. TORONTO Телефон до офісу: Трітій 7248

ПИТАЙТЕ ЗА ВОДОЮ KEL-OLA

Ми виробляємо 14 ріжних гатунків ВОДИ І САЛДІ. ARCTIC DRINK MFG. CO. 862 Selkirk Ave., Winnipeg. Phone: 54 227

HOME MEAT MARKET

Phone 6365 10342-101 St. EDMONTON, ALTA. Виробляємо староросійські ковбаси, савельсьони, балоно і ріжних родів м'яси виробі. Висилаємо на провінцію С.О.Д. Пишіть до нас по інформації. Властивості: Д. САРАНЧУК І В. МАРЧУШИН.

ВИРОБЛЯЄМО штучні ноги, руки і підпанки (trusses). За роботу і матерія гарантуємо.

Ціни умірковані. Говоримо по українськи. The Winnipeg Artificial Limb Company 621 Main St., Winnipeg. Телефон: 86 467

ПОСИЛАЄМО ГРОШІ до старого краю в американських доларах.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ до і зі старого краю.

ВИРОБЛЯЄМО краєві контракти, повновасти і інші нотаріальні документи. Пишіть на адресу: J. A. STEFANITSKY 649 Queen Street West Toronto, Ont.

THE BUILDERS MUTUAL SUPPLY CO. LTD.

285 Chambers St., Winnipeg. Спродавці всякого роду будівельного матеріялу. Phone 22 879—22 870

БРЕГАРНА ця нова українська машина до писання фірми “Портгейба”, разом з кейсом лише \$70.00 за готівку, або \$75.00 на сплати.

На сплати треба заощити \$15.00 заздалегідь, а решта по \$5.00 що два тижні. Маємо на складі англійські машини до писання, нові і уживані, в цінах від \$20.00 вгору. Пишіть по нашій інструкційній книжці.

MODERN OFFICE APPLIANCES LIMITED

247 NOTRE DAME AVE. WINNIPEG. НА ПРОДАЖ 160-акрова фарма в околиці Арборг, Ман. До міста 6 миль. Земля добра — прожарена. Є хата, стаїли, шпалар і керпичі. На фармі довгу нема. Ціна \$325.00. Інтересованих прошу згодоюватися на адресу: MAKSYM BOHONIS 878 PRITCHARD AVE. WINNIPEG, MAN.

ПОШУКУЮ свого брата, Грива Сидяка, який через довгий час перебуває в місті Лондон, Онт. Виску про себе, або інформації про нього прошу слати на адресу: JOHN SYDLY 706 SIMPSON STREET FORT WILLIAM, ONT.

ДОКТОР В. ЧАСНИЙ

ЛІКАР, АКУШЕР І ОПЕРАТОР (М.Д., С.М., Л.М.С.С.) з практикою в шпиталях в Монреалі і Ст. Боніфас. (На місці д-ра Герцабєка.) Урядове печером. 417 SELKIRK AVE. — WINNIPEG. — Phone 55 863

ПЕРШОРЯДНІ УКРАЇНСЬКІ КРАВЦІ.

Робимо до міри убрания і оверковти з найліпших сукон, після найновішої моди й після вашого бажання на означений час. Ціни наші низькі, бо починаються від \$30.00. Замовте собі в нас убрания а будете вдоволені, як і другі наші костюмери дістали вдоволення з нашої роботи, за котру ми румимо. KUZUK & DEMKIW, 814 MAIN ST. (COR. JARVIS), WINNIPEG, MAN.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

Робимо до міри убрания, літні плащі, зимові оверковти найновішої моди з доброї матерії і сукна по зменшеній ціні десять процент опусту. Заходьте до нас а переконаєтесь. Заділенню роботу на означений час і за вдоволення румимо. Чистимо, прасуємо і направляємо. А. СНОМА — 567 SELKIRK AVE. — WINNIPEG, MAN.

ДР. С. ДЖ. ГЕРБЕРТ

ХІРУРГ-ОПЕРАТОР. Урядове від 2 до 3. год. пополуудини. Телефон до офісу: 22 633. Телефон до дому: 82 461. 412 BOYD BLDG., WINNIPEG

ДР. ГРИГОРІЙ НОВАК

М.Д., С.М. ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР. Телефон: 54 351. 459 Selkirk Ave., Cor. Powers WINNIPEG, MANITOBA.

ДР. ІВАН ОРОБКО

ЛІКАР І ХІРУРГ ЕКС-РЕЙ ЛІБОРАТОРІЯ 207 MOSER RYDER Bldg., 101st Street, Edmonton, Alta.

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ У ВІННІПЕГУ

що заснована 1923 року вдоволяє своїх коштумерів смачним хлібом. Питайте за нашим хлібом свого сторника. Висилаємо хліб для сторників на провінцію. UKRAINIAN WORKERS UNION BAKERY 626 Stella Ave. — Winnipeg, Man. — Phone 53 770

НАЙЛІПШИЙ ЛОМБЕР

В нас можна дістати всякого роду матеріял, який лише потрібний до будови. Для фармерів даємо спеціальну ціну на всім. Купуючи в нас, ви дістанете повне вдоволення і гарантію. Пишіть в своїй мові до: WINNIPEG LUMBER & FUEL CO. 362 JOHNSON AVE. — PHONE: 53 113 — WINNIPEG, MAN.

ДР. Й. С. ЧАЙКІВ

ЛІКАР АКУШЕР І ОПЕРАТОР (В.А. М.Д.) Офіс і мешкання: 340 BATHURST STREET TEL. TRINITY 7132 TORONTO, ONT. 260 ROYCE AVENUE 161 LONDON ONT. 3353

ОПОВІЩЕННЯ ПРО ЗІМНУ НАЗВИ з ELIK & SHORE, на “SHORE'S DRUG STORE”

Наша аптека є вповні заосмотрена у всі старокраєві ліки. Пишіть до нас по безплатну пораду у ваших недугах. За успішне лічення нашими средствами гарантуємо. Cor. 20th St. W. & Ave. G., Saskatoon, Sask.

СПЕЦІАЛЬНІ ЦІНИ НА СТИННИЙ ПАПІР.

Регулярно 10ц., спеціально 7ц. Регулярно 15ц., спеціально 10ц. Регулярно 20ц., спеціально 15ц. Регулярно 35ц., спеціально 20ц. Регулярно 50ц., спеціально 30ц. Регулярно 75ц., спеціально 40ц.

Маємо на складі фарби, політуру, залізне начиння і інше. Ми маємо найбільший і найрізноманітніший склад хатного стінного паперу в шпиталях Вінніпегу. Телефонуйте за оглядовою книжкою. Заходьте до нашого нового складу.

DONER & COPP

845-847-847 1/2 MAIN ST. PHONE 57 063

НЕ ЧИТАЙТЕ ЦЕГО ВСІ ТІ, що не маєте ніяких болів, в кого кров багата і чиста.

ДЛЯ ІНШИХ ДАЄМО ДАРОМ ФЛЯШИНУ СЛАВНОГО ЛІКУ НА БОЛІ ІНДІАНСЬКИЙ ЛІНІМЕНТ БЛЕКГАВКА (РЕТЕЛСНЕЙК ОІЛ)

До того даємо також ДАРОМ коробку 14-ДЕННОГО ДИВА БЛЕКГАВКА приготовленого з ліжних рослин, коріння, кори, шків і ягід, високо рекомендованого на оздоровлення запущеної крові. Ці пігулки зацілюють прожидок і кишків від усіх ліжних та нездорових матерій, роблять кров багатію і чистою, оздорюють всі органи тіла. Тисячі людей вживають Індійський (Ретелснейк Оіла) Лінімент Блекгавка з найкращими наслідками і рекомендують його своїм знайомих. Попробуйте і ви також будете вдоволені. Фляшина цього лініменту значино продается за одного долара. Але з цим оголошенням ми робимо спеціальну оферту. Пришліть нам поданий вишну купон разом з одним долларом, а ми вишлемо вам оплаченою поштовою послівкою ДВІ одно-доларові фляшини лініменту і одну одно-доларову коробочку пігулок 14-денного дива Блекгавка. Таким чином отримаете ці знаменні ліки, що коштують \$3.00, тільки за ОДНОГО ДОЛАРА.

ВИШЛІТЬ ЦЕЙ КУПОН, А ЗАОЩАДИТЕ \$2.00.

BLACKHAWK INDIAN REMEDY CO. 296 CLARKE AVE., TORONTO 3, ONT.

НАМОНЕ: В прилозі послав \$1.00, за який прошу вислати мені поворотною поштою дві регулярні одно-доларові фляшини Індійського (Ретелснейк Оіла) Лініменту Блекгавка і одну регулярну величю коробочку 14-денного Дива Блекгавка, за що я більше не обов'язаний ніякого платити.

Імя і назвико _____ (Номер помешкання і вулиця або поштова скринька) _____ Провінція _____ МІСТО _____ ПРОСИМО ПИСАТИ ВИРАЗНО.

Наша гарантія.—Ми оціню погоджуємося звернути назад отримані гроші, разом зі поворотною поштовою офертою, якщо з яких небуль причини ви не будете вдоволені Індійським (Ретелснейк Оіла) Лініментом Блекгавка.

BLACKHAWK INDIAN REMEDY COMPANY

КАНАДА Є БОГАТОЮ.

ТАК, Канада є багатію в природні багатства, які роблять її багатію і великим краєм, багато є фармерської землі, величезні ліси і великі мінеральні поклади.

Окружені цими багатствами природи і хоронені добримми правами Ви можете збогачуватися, роботою і шадженням гроша. Не носіть грошей, як Ви хочете заощадити в Вашім убранны, ані не ховайте де ніде. Коли так робите можете їх стратити. Не повірять своїх грошей нікому, тільки великому банкови. Канадійський Банк оф Комерсе забезпечить Вас абсолютно проти страти, платити процент від грошей і видасть Вам гроші, коли зажадаєте.

Канадійський Банк оф Комерсе заповіває Вас, — що виплатить прост Вашим спожакм і знакомим гроші, коли Ви їх перешлете до старого краю.

Це не коштує дорого, в кожній флілі Канадійського Банку оф Комерсе.

THE CANADIAN BANK OF COMMERCE

Capital Paid Up - - \$24,823,400
Reserve Fund - - \$24,823,400